UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ŞI PROTECŢIEI SOCIALE
AMPOSDRU

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

GUVERNUL ROMÂNIEI
MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI
ŞI PROTECŢIEI SOCIALE
OIRPOSDRU REGIUNEA VEST

EGALITATE

PRIN

DIFERENȚĂ

ALBUMUL PROIECTULUI

EGALITATE PRIN DIFERENȚĂ

ALBUMUL PROIECTULUI

EGALITATE

PRIN

DIFERENȚĂ

ALBUMUL PROIECTULUI

2011

Editura Fundației Desire

DESIRE

FUNDAȚIA DESIRE

EDITURA FUNDAȚIEI DESIRE
Cluj, România
Director: Ovidiu Pecican

COLECȚIA
PROIECTE PENTRU ROMI. STUDII DESPRE ROMI
5

Colecția publică materiale originale şi traduceri rezultate în cadrul unor proiecte derulate în vederea îmbunătățirii condiției socio-economice şi recunoaşterii culturale a comunităților şi persoanelor de etnie romă.

Acest album a fost elaborat și publicat în cadrul proiectului “Egalitate prin diferență. Accesul femeilor rome pe piața muncii”(www.femrom.ro), co-finanțat de Fondul Social European “Investeşte în Oameni!” prin Programul Operațional pentru Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013.

Echipa redacțională: Enikő Vincze (text şi coordonare), Letiția Mark (editorial), Noémi Magyari (poze şi editare), Ferenc Sütő (copertă şi tehnoredactare), Hajnalka Harbula (editorial), Georgiana Anderca (poze)

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
Egalitate prin diferență : albumul proiectului. -
Cluj-Napoca : Editura Fundației Desire, 2011
ISBN 978-973-88933-5-1

323.1(=214.58)(498)

© 2011 Asociația Femeilor Țigănci pentru Copiii Noştri
© 2011 Editura Fundației Desire

ISBN 978-973-88933-5-1

Conținutul acestui material nu reprezintă în mod obligatoriu poziția oficială a Uniunii Europene sau a Guvernului României.

Cuprins

Despre Egalitate prin diferență: ► **12**

Letiția Mark (Asociația Femeilor Țigănci “Pentru Copiii Noştri”) ► **12**

Harbula Hajnalka (Fundația Desire) ► **14**

Introducere. Descrierea proiectului ► **17**

Viziune şi obiective ► **17**

Scopuri urmărite ► **18**

Originalitatea proiectului ► **19**

Activitățile proiectului ► **21**

Relevanța proiectului față de grupurile țintă ► **21**

CAPITOLUL 1.

Activități pentru promovarea principiului egalității de şanse şi nediscriminării ► **25**

Sesiuni de formare ► **30**

Campanii de informare ► **39**

Colaborare cu Comisiile pentru Egalitatea de Şanse între Femei şi Bărbați ► **41**

Participare la evenimente publice, culturale și științifice organizate de alte instituții ► **53**

CAPITOLUL 2

Cercetări, studii, analize ► **55**

Cercetări. Concluzii şi recomandări ► **55**

Colectarea ofertelor de cursuri
de formare profesională şi de locuri de muncă ► **70**

Volumul de cercetare ► **71**

CAPITOLUL 3

Activități de incluziune socială ► **73**

Informare ► **74**

Consiliere psihologică ► **81**

Mediere ► **82**

Plasament ► **84**

Acompaniere ► **86**

Cursuri TIC ► **90**

Bursa Locurilor de Muncă pentru persoane de etnie romă ► **93**

CAPITOLUL 4

Activități transnaționale ► **97**

Schimb de bune practici ► **97**

Vizită la partenerul transnațional ► **98**

Vizita partenerului transnațional în România ► **98**

Revistă internațională (Nevi Sara Kali. Roma Women's Journal. Revista Femeilor Rome. Romane 3uvleange 3urnalo) ► **101**

CAPITOLUL 5

Managementul proiectului ► **117**

Organizare ► **117**

Echipa de proiect şi contacte ► **120**

CAPITOLUL 6

Informare şi publicitate ► **129**

Materiale publicitare (articole în presă, interviuri radio, emisiuni TV, comunicate de presă) ► **130**

Videoclipuri ► **134**

Filmul proiectului ► **134**

Conferința internațională „Femeile rome pentru egalitate de şanse" ► **136**

Programul conferinței ► **145**

Concluziile conferinței ► **154**

Conclusions of the conference ► **164**

Dezbateri publice ► **178**

Rapoarte anuale ► **184**

Albumul proiectului ► **184**

Buletine informative ► **184**

Despre Egalitate prin diferență: ► **185**

Dominique Be (Directorate General for Employment and Social Affairs, European Commission) ► **185**

Sorin Botezatu, Selena Vasile, (Direcția Egalitate de Șanse între Femei și Bărbați - Ministerul Muncii, Familiei și Protecției Sociale) ► **186**

European Women s Lobby ► **188**

Dejan Petrovic (ERSTE Foundation Award for Social Integration) ► **189**

Sebihana Skenderovska (National Roma Centrum, Kumanovo, Republic of Macedonia) ► **190**

Savelina Roussinova (Open Society Foundations, Making the Most of EU Funds for Roma) ► **192**

Adriana Toma (OIRPOSDRU - Regiunea Vest) ► **193**

Enikő Vincze (Fundația Desire) ► **194**

English Summary ► **196**

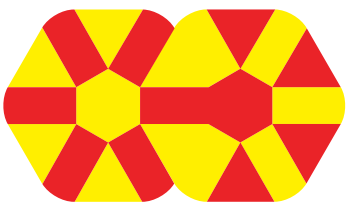

www.femrom.ro

EGALITATE PRIN DIFERENȚĂ

ACCESUL FEMEILOR ROME
PE PIAȚA MUNCII

Titlul proiectului

EGALITATE PRIN DIFERENȚĂ.
ACCESUL FEMEILOR ROME PE PIAȚA MUNCII

(FEMROM, www.femrom.ro)

Finanțare

“Investeşte în oameni!” Fondul Social European Programul Operațional Sectorial pentru Dezvoltarea Resurselor Umane 2007 – 2013

Axa prioritară 6 „Promovarea incluziunii sociale”

Domeniul major de intervenție 6.3 “Şanse egale şi respect”

Durata

01.11.2008 – 31.10.2011.

Termeni cheie

Demnitate, dreptate socială, muncă decentă,
eliminarea prejudecăților, stimă de sine

Organizații partenere

Asociația Femeilor Țigănci “Pentru Copiii Noştri”, Timişoara (coordonator)

Fundația Desire, Cluj

Asociația Parudimos, Timişoara

Agenția Națională pentru Romi

Primăria Municipiului Timişoara

Fundația Autonómia, Ungaria

Echipa proiectului exprimă mulțumirele sale tuturor finanțatorilor pentru sprijinul acordat: Fondului Social European, Programului ‘Roma Initiative’ și Programului ‘Making the Most of EU Funds for the Roma’ al Open Society Foundations.

Despre Egalitate prin diferență:

Letiția Mark
(Asociația Femeilor Țigănci "Pentru Copiii Noştri", preşedinte, manager proiect)

În albumul de față sunt prezentate aspecte relevante ale implicării active ale femeilor şi tinerilor romi în proiectul "Egalitate prin diferență. Accesul femeilor rome pe piața muncii". Lor trebuie să le mulțumim în primul rând pentru încrederea acordată asociației noastre şi partenerilor implicați în proiect.
Imaginile, sperăm noi, vorbesc de la sine despre beneficiarii direcți ai proiectului ambițios şi totodată complex pe care ne-am străduit să-l ducem la bun sfârşit, să-l transformăm dintr-un proiect calificat la începuturile sale, în 2008-2009, drept un proiect "problemă", într-un proiect de succes. Credem că, în ciuda tuturor obstacolelor pe care le-am întâmpinat, asociațiile partenere şi-au dovedit capacitatea implementării unui proiect FSE.
Albumul proiectului, alături de film şi celelalte "produse" (ghiduri, pliante, afişe, rapoarte, pagina de internet), asigură partea vizibilă a unei străduanii continue pe parcursul celor trei ani de implementare în care echipele multi-etnice au desfăşurat activitățile menite să reducă decalajele sociale şi să aplice principiul egalității de şanse în Regiunea de Vest.
Mesajul transmis prin acest album, alături de toate celelalte rezultate concrete ale proiectului poate fi sintetizat în cuvintele-cheie mobilizatoare şi călăuzitoare pe care le-am repetat în afişe, pliante, ghiduri şi cele trei numere ale revistei internaționale a femeilor rome NEVI SARA KALI, în ideea de a le aplica în viața

noastră de fiecare zi: DEMNITATE; DREPTATE SOCIALĂ; MUNCĂ DECENTĂ; STIMĂ DE SINE; ELIMINAREA PREJUDECĂȚILOR.

Toate aceste tendințe şi dorințe nu pot fi automat însuşite şi aplicate. Dar interiorizarea şi conştientizarea lor ne determină să mergem mai departe, mult mai încrezători decât atunci când, prea temerari şi entuziaşti, ne-am aventurat în acest proiect neluând în calcul contextul crizei economice sau alte obstacole care nu țineau de noi. Răsfoind paginile albumului veți vedea că ceea ce a fost un proiect "ideal" şi "idealist" totodată, ca orice proiecție, s-a materializat prin contactul permanent cu oamenii, femeile şi tinerii romi din satele şi oraşele celor patru județe unde ne-am desfăşurat activitățile. Nu am vrut să vânturăm iluzii şi promisiuni. Am încercat să le insuflăm încredere în propriile forțe şi să-i ajutăm să depăşească momentele dificile ale crizei, să se înscrie şi să parcurgă integral cursurile de calificare, să-şi revendice drepturile la un loc de muncă decent, în ciuda prejudecăților curente legate de apartenența lor etnică.

I-am pregătit atât cât ne-a stat în putință: să se prezinte altfel în fața angajatorilor, ca să nu li se invoce motivele de respingere bine cunoscute, lipsa educației şi calificării profesionale.

Credem că am făcut tot ceea ce a depins de noi. Dar un proiect este doar un proiect. Iar pentru incluziunea romilor e nevoie de sute de proiecte asumate cu multă răspundere în primul rând de instituțiile guvernamentale, pentru a vedea schimbări majore.

Asociația Femeilor Țigănci "Pentru Copiii Noştri" şi partenerii ei s-au achitat cu onoare de exigențele unui proiect FSE, o piatră de încercare pentru aplicanții din primul "val experimental", 2008-2011.

Hajnalka Harbula
(Fundația Desire, coordonator proiect)

La începutul anului 2008, atunci când s-a scris proiectul *Egalitate prin diferență. Accesul femeilor rome pe piața muncii,* încă nu se vorbea despre criza economică, doar de începutul unui proces prin care categoriile defavorizate, cu ajutorul unui sprijin guvernamental şi/ sau neguvernamental, vor deveni "grupul țintă" al unor programe care abordează şansele egale.
Pe la sfârşitul anului, când s-a început implementarea acestui proiect, lumea era implicată de peste măsură în frazeologia crizei economice. În acest context, programele organizațiilor civice care urmăreau promovarea incluziunii sociale şi a egalității de şanse pe piața muncii pentru femeile şi tinerii de etnie romă s-au ciocnit de mari dificultăți în realizarea obiectivului lor, consolidarea competitivității economice a grupurilor dezavantajate.
Proiectul nostru a urmărit să contribuie la asigurarea justiției sociale, o dorință reflectată şi în termenii cheie utilizate în spoturi publicitare, pe pliante, afişe și alte materiale vizuale: demnitate, dreptate socială, muncă decentă, stimă de sine, eliminarea prejudecăților. Dincolo de mesajele verbalizate, pe baza unei abordări civice, am creat un context care asigură femeilor şi tinerilor romi șansa unor strategii viabile des invocate de frazeologia crizei: competitivitatea.
Oportunitățile proiectului (şi aici nu voi enumera activitățile şi rezultatele prezentate în acest Album și în alte materiale), s-au dovedit a fi reale nu numai pentru beneficiarii din grupul țintă, dar şi pentru echipele de implementare. Misiunea de a pune în practică obiective concepute în momentul scrierii proiectului era o

oportunitate unică pentru asigurarea egalității de şanse fără asimilare, și pentru a respecta diferențele care nu se transformă în inegalitate.

Cert este că instituțiile guvernamentale dezvoltă politici publice, elaborează strategii și aduc reglementări normative în vederea rezolvării situațiilor-problemă apărute în societate, dar de multe ori ele rămân ineficiente pentru rezolvarea greutăților întâmpinate de oameni în viața lor de zi cu zi. Beneficiarii proiectului FEMROM, din cauza vulnerabilității lor multiple, au acces dificil la beneficiile și drepturile asigurate de legi. Succesul proiectului nostru a constat în însuși efortul de a concretiza și de a pune în practică normele referitoare la o viață mai decentă.

Totuşi, *tokenismul* politicilor publice din România de azi ne-a surprins de mai multe ori în decursul implementării. Am putut observa că măsurile guvernamentale pentru îmbunătățirea egalității de șanse și eliminării discrimării istorice sau generate de sistem erau doar simbolice. Exemplu elocvent în acest sens este povestea legată de una din activitățile proiectului, şi anume Promovarea principiului egalității de şanse şi non-discriminării, în cadrul căreia, la scrierea proiectului în 2008, s-a prevăzut o colaborare cu şi o contribuție la activitatea comisiilor pentru oportunități egale (COJES) din două județe. În 2010 Guvernul României a decis desființarea Agenției Naționale pentru Egalitate de Şanse între Femei şi Bărbați (ANES). Astfel, pe plan județean, promovarea egalității de şanse reprezentată de COJES și coordonată de ANES a devenit virtuală din punct de vedere guvernamental. În aceste condiții acțiunile noastre și-au propus să contribuie la revigorarea conceptuală și instituțională a acestui deziderat.

Experiența noastră trăită demonstrează că instituțiile publice centrale și locale au nevoie în continuare de sprijinul organizațiilor civice pentru ca *măsurile* şi *politicile token* să devină din virtualitate o realitate cotidiană.

egalitate
diferență
jekhipen
diferìncia

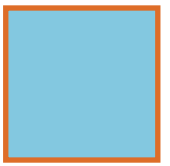

NEVI
ŞARA
KALI

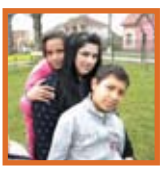

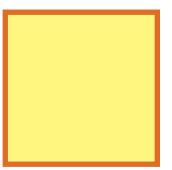

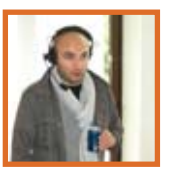

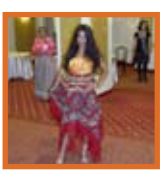

NU
VIOLI

INTRODUCERE.
DESCRIEREA PROIECTULUI

VIZIUNE ŞI OBIECTIVE

FEMROM este acronimul proiectului “Egalitate prin diferență. Accesul femeilor rome pe piața muncii”, atrăgându-ne atenția asupra termenilor cheie centrali ai acestuia, şi anume femeia romă şi munca. Munca domestică/ neplătită şi/ sau cea aducătoare de venit sunt activitățile prin care femeile rome contribuie la susținerea familiilor şi comunităților lor, precum şi a societății în general. Proiectul recunoaşte implicarea activă a femeilor rome în rolurile productive, dar şi mecanismele sociale (printre ele excluziunea şi discriminarea) şi concepțiile culturale (printre ele prejudecățile rasializate şi genizate), care le prescriu anumite poziții (printre altele muncile care le sunt accesibile) şi le limitează oportunitățile de afirmare şi de realizare în viața privată şi publică (printre altele pe piața muncii). Pe de o parte – printr-o serie de activități multidirecționate – proiectul acționează asupra factorilor şi condițiilor, care afectează şansele femeilor rome de a se implica în munci aducătoare de venituri ce pot asigura atât siguranța şi bunăstarea lor, cât şi respectul din partea comunității rome şi ne-rome. Pe de altă parte el îşi propune – prin instrumentarul cercetării socio-culturale multidisciplinare – cunoaşterea acestor fenomene.

SCOPURI URMĂRITE

Prin activitățile sale de formare, informare, consiliere, mediere şi plasament desfăşurate în regiunea de Vest, proiectul a investit în capitalul uman reprezentat de femeile şi tinerii de etnie romă, şi a contribuit la creşterea ratei lor de ocupare. Prin sesiunile de informare individuale şi de grup persoanele beneficiare au primit informații despre locuri de muncă şi cursuri de formare profesională disponibile, precum şi despre serviciile proiectului. Consilierea psihologică a contribuit la consolidarea motivației pentru participarea lor la educație şi formare profesională, dar şi la cultivarea stimei de sine şi a cunoaşterii abilităților proprii. Recunoscând diferențele pe bază de gen şi vârstă din interiorul comunităților de romi, pentru a le susține în căutarea locului de muncă, experții din proiect au elaborat planuri de acțiune personalizate şi au urmărit realizarea acestora. Prin acțiunile de mediere (între ofertanții de cursuri de calificare/ recalificare şi angajatori pe de o parte, şi persoanele de etnie romă pe de altă parte), precum şi cele de plasament, prin oferirea unor subvenții şi burse, proiectul a contribuit la crearea unei societăți incluzive şi coezive. Activitățile de acompaniere (dedicate îngrijirii şi educației copiilor preşcolari şi şcolari), ca şi măsuri pozitive au asigurat mamelor şansa să-şi reconcilieze viața profesională cu cea de familie.

Fiind un proiect integrat, proiectul nostru a derulat şi activități de informare şi formare (desfăşurate pe plan național, respectiv multi-regional în rândul populației majoritare), care au urmărit promovarea principiului egalității egalității de şanse şi non-discriminării, precum şi eliminarea prejudecăților şi practicilor

discriminatorii din partea angatorilor, sau din partea personalului din şcoli şi din administrația publică, dar şi din reprezentările mediatice ale romilor în general, şi ale femeilor rome în mod special.

Cercetările din cadrul proiectului au produs mai multe rapoarte de cercetare cu recomandări privind capacitarea economică a grupurilor dezavantajate de romi şi asigurarea egalității de şanse.

ORIGINALITATEA PROIECTULUI

Valoarea adăugată a proiectului constă în faptul că el a desfăşurat activități inovatoare care au urmărit asigurarea egalității de şanse şi combaterea discriminării pe mai multe planuri, după cum urmează:

- derularea unor măsuri afirmative în vederea egalizării şanselor femeilor şi tinerilor de etnie romă aparținând unor grupuri defavorizate;
- acționarea în paralel asupra practicilor legate de munca pentru venit a femeilor şi tinerilor de etnie romă, precum şi asupra practicilor şi atitudinilor discriminatorii ale angajatorilor şi personalului din administrația locală, şcoli, mass media şi societatea civilă;
- identificarea şi tratarea discriminării multiple şi intersecționale;
- organizarea sesiunilor de formare oferite unor grupuri mixte în mai multe localități (compuse din femei şi tineri de etnie romă, personal mass-media,

administrația locală, şcoli şi ONG-uri care au de a face cu populația de etnie romă) cu scopul sensibilizării față de cauzele inegalităților sociale, inclusiv cele de gen;

- elaborarea unor recomandări privind capacitarea şi incluziunea femeilor şi tinerilor de etnie romă pe piața muncii pe baza cercetărilor, studiilor şi analizelor despre diferențele şi inegalitățile din domeniul muncii şi ocupării;
- diseminarea rezultatelor pe plan național şi transnațional prin publicații, materiale informative şi film, dar şi prin dezbateri publice şi conferință, urmărind (şi) informarea altor parteneri sociali neimplicați direct în acest proiect, dar cu activități în domeniu, în vederea implementării de către ei a modelului de bună practică a proiectului nostru;
- schimbul de bune practici cu partenerul transnațional;
- obținerea acreditării pentru formarea profesională în domeniul TIC de către Solicitant, şi oferirea unor certificate participantelor/participanților la aceste cursuri, abilitându-le să utilizeze tehnologia avansată şi în favoarea altor persoane din comunitățile lor în căutare de cursuri de formare profesională şi locuri de muncă;
- organizarea unei conferințe internaționale privind integrarea romilor şi în mod particular a femeilor de etnie romă pe piața muncii;
- editarea unei reviste internaționale a femeilor rome Nevi Sara Kali în limba engleză, cu sumare şi prezentări de autor în limbile engleză, română şi romani.

ACTIVITĂȚILE PROIECTULUI

1. Promovarea principiului egalității de şanse şi non-discriminării
2. Cercetări, studii, analize
3. Asigurarea incluziunii sociale
4. Colaborare transnațională
5. Managementul proiectului
6. Informare şi publicitate

RELEVANȚA PROIECTULUI FAȚĂ DE GRUPURILE ȚINTĂ

Accesul femeilor rome (grupul nostru țintă prioritar) şi a tinerilor romi aparținând unor grupuri defavorizate pe piața muncii este îngrădit de o mulțime de factori, cum ar fi:

- lipsa sau gradul redus al educației şcolare, la rândul lui rezultat din condițiile materiale precare în care trăiesc;
- lipsa actelor de identitate, legate de incertitudinile condițiilor lor de locuire;
- lipsa de informații despre posibilitățile de calificare/ recalificare şi de ocupare profesională;

- constrângerile de ordin familial şi normele comunitare tradiționale referitoare la rolurile femeilor şi relațiile de gen;
- lipsa de încredere şi a stimei de sine pe care femeile rome şi le cultivă şi în urma interiorizării devalorizării lor atât în comunitățile proprii, cât şi din partea populației majoritare;
- dificultatea reconcilierii vieții de familie cu activitatea profesională, datorată printre altele şi lipsei serviciilor sociale accesibile în materie de îngrijirea membrilor de familie dependenți;
- atitudinea angajatorilor față de romi în general şi față de femeile rome în special, bazate pe stereotipuri şi prejudecăți, precum şi practicile discriminatorii rezultate din acestea;
- lipsa de informații privind legislația oportunităților egale şi anti-discriminării atât la femeile rome, cât şi la angajatori;
- imaginea negativă despre romi promovată de mass media, care descurajează angajatorii în raport cu angajarea romilor; tratamentul inegal al persoanelor de etnie rome în instituțiile administrației publice şi în şcoli, cu repercusiuni negative asupra relației cu autoritățile şi asupra şanselor ocupării unui loc de muncă.

Nevoile şi problemele grupurilor țintă implicate în proiect au fost identificate prin mijloacele cercetărilor sociale (ancheta sociologică, studiul de caz etnografic/ antropologic, focus grupul) desfăşurate pe plan multi-regional. Pe de altă parte, colectarea informațiilor despre programele de formare profesională şi despre

locuri de muncă, precum şi studiul asupra pieței forței de muncă au generat date care fundamentează medierea între nevoile identificate ale femeilor şi tinerilor de etnie romă şi ofertanții unor astfel de programe, precum şi angajatori.

Proiectul nostru este relevant față de nevoile identificate ale femeilor şi tinerilor de etnie romă prin faptul că acționează la mai multe nivele şi asupra mai multor factori care produc şi mențin excluziunea lor socială, şi crează efectiv condițiile necesare angajării lor. În ceea ce priveşte celelalte grupuri țintă (formate din personalul din mass media, administrația publică, societatea civilă, şcoli, angajatori/ companii), prin cercetări am identificat atitudinile, mentalitățile şi cunoştințele lor privind principiul oportunității egale şi non-discriminării, precum şi comunitățile de romi, iar cu ocazia sesiunilor de formare multi-regionale le-am oferit oportunitatea de a afla despre acestea. Astfel proiectul nostru a contribuit din două direcții la realizarea unei societăți coezive şi incluzive, care investeşte în capitalul uman. În ceea ce priveşte nevoia de a întemeia şi consolida relațiile transnaționale între grupurile de femei de etnie romă din țările Uniunii Europene, care militează pentru promovarea femeilor şi recunoaşterea drepturilor lor atât în comunitățile de proveniență, cât şi în societatea majoritară, relevanța proiectului nostru constă în crearea şi susținerea unui spațiu mediatic/ public (o revistă în limba engleză) care le acordă vizibilitate şi le capacitează prin forța rețelei create pe plan transnațional.

egalitate
diferență
jekhipen
diferíncia

NEVI
ŞARA
KALI

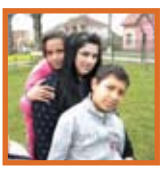

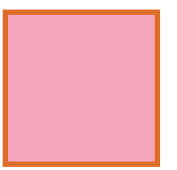

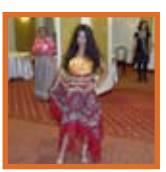
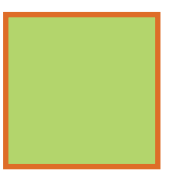

NU

CAPITOLUL 1

Activități pentru promovarea principiului egalității de şanse şi nediscriminării

► **http://www.femrom.ro/promovareaprincipiului.html**

Promovarea acestor principii în rândurile unui public larg s-a făcut prin diseminarea materialelor informative publicate în câte 1000 de exemplare (pliantele şi afişele anuale, precum şi ghidurile informative produse în anul întâi), precum şi printr-o serie de acțiuni publice în mai multe regiuni ale țării derulate de către Asociația Femeilor Țigănci "Pentru Copiii Noştri" şi Asociația Parudimos din Timişoara, Fundația Desire din Cluj, şi Agenția Națională pentru Romi, cum ar fi:

- sesiuni de formare;
- campanii de informare;
- evenimente organizate în colaborare cu Comisiile Județene pentru Egalitatea de Şanse din Cluj şi Timiş, precum şi cu Direcția Egalitate de Şanse între Femei şi Bărbați din subordinea Ministerului Muncii, Protecției Sociale şi Familiei (fosta ANES);
- participare la evenimente publice, culturale şi ştiințifice organizate de alte instituții.

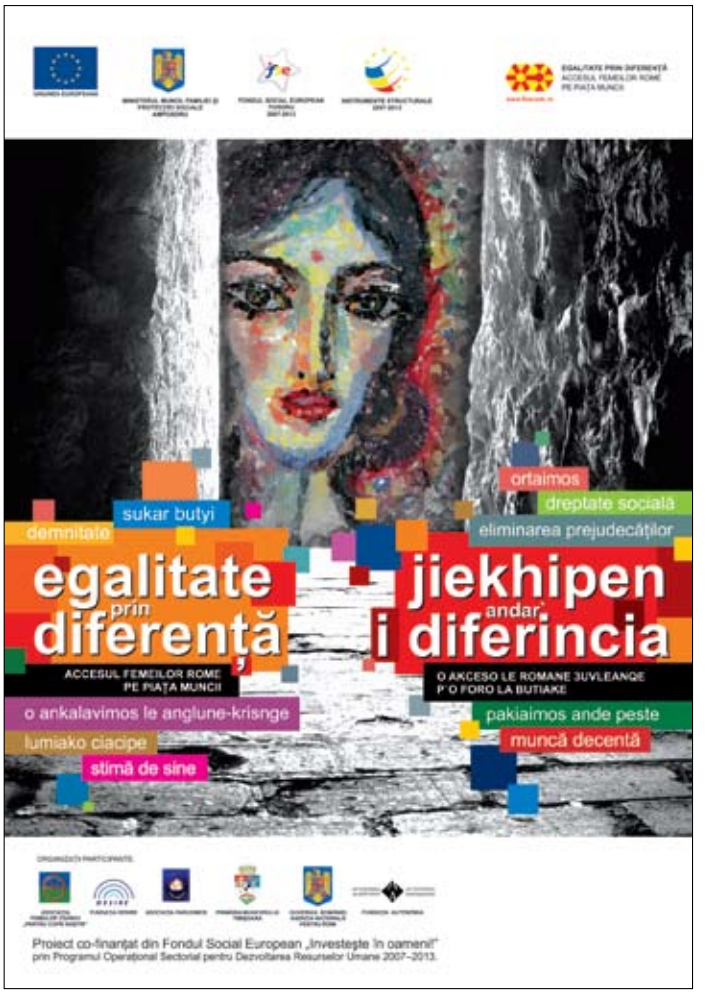

■ Pliant şi afiş anul I.

■ Pliant şi afiş anul II.

Pliant şi afiş anul III.

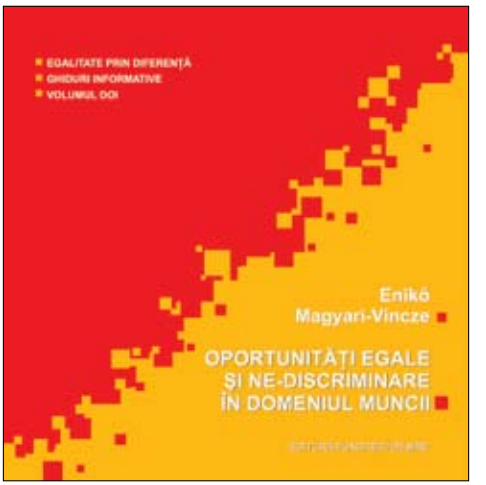

- Ghiduri informative

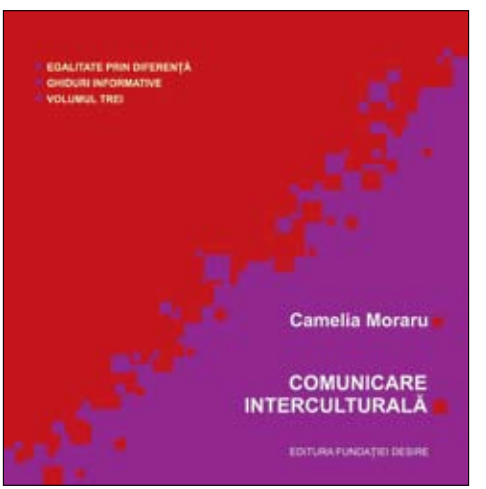

Sesiuni de formare

►**http://www.femrom.ro/sesiuniformare.html**

În anul întâi şi doi al proiectului au fost organizate 16 sesiuni de formare în oraşele Cluj, Timişoara, Iaşi, Bucureşti, Galaţi şi Constanţa. Au participat 346 de persoane din rândurile autorităţilor publice, organizaţiilor neguvernamentale, mass mediei şi ai unor firme. Participanţilor li s-au oferit cursuri în temele: repere în istoria romilor; cultura şi culturile romani; oportunităţi egale în domeniul muncii; comunicare interculturală. Li s-au distribuit ghiduri, pliante şi afişe, precum şi un DVD conţinând filmul (Un proiect pentru dreptate socială) realizat în anul întâi de proiect.

■ Sesiuni de formare Cluj

■ Sesiuni de formare Timişoara

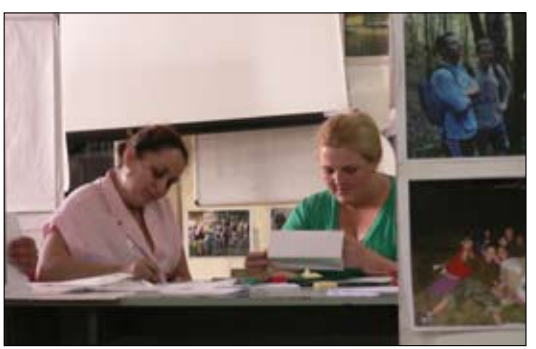

Sesiuni de formare Bucureşti

egalitate
prin
diferență

■ Sesiuni de formare Iaşi

■ Sesiuni de formare Constanța

Campanii de informare

► **http://www.femrom.ro/campaniiinformare.html**

Campaniile de informare au inclus organizarea a 16 evenimente publice, precum şi diseminarea publicațiilor proiectului la instituții publice, organe de presă, organizații neguvernamentale. Ele au fost derulate în două regiuni, după cum urmează:

- întâlniri cu angajați ai primăriilor şi reprezentanți ai instituțiilor deconcentrate în regiunea de Vest în oraşele Timişoara, Caraş-Severin, Arad şi Hunedoara;
- întâlniri cu presa, organizații neguvernamentale, autorități publice şi studenți în regiunea de Nord-Vest, în oraşele Cluj-Napoca, Zalău, Turda şi Huedin.

Prefectura Cluj

Universitatea Babeş-Bolyai

Colaborare cu Comisiile pentru Egalitatea de Şanse între Femei şi Bărbați

Pe baza protocoalelor de colaborare încheiate în 2009 între Compartimentele Teritoriale din Cluj şi din Timişoara ale Agenției Naționale pentru Egalitatea de Şanse şi Fundația Desire din Cluj, respectiv Asociația Femeilor Țigănci “Pentru Copiii Noştri” din Timişoara, reprezentanți ai Comisiilor Județene pentru

Egalitatea de Şanse au participat la mai multe acțiuni ale proiectului, cum ar fi sesiunile de formare, campaniile de informare şi focus grup. În ambele oraşe au fost organizate şi mese rotunde cu participarea membrilor COJES şi ai echipelor de implementare.

În urma restructurării Agenției Naționale pentru Egalitatea de Şanse între Femei şi Bărbați a Guvernului României, în ianuarie 2010 Compartimentele Teritoriale Județene ANES, cu reprezentanții cărora din Cluj şi Timiş am încheiat protocoale de colaborare, au fost desființate. În această situație Asociația Femeilor Țigănci “Pentru Copiii Noştri” din Timişoara şi Fundația Desire din Cluj, au decis ca, în lunile prevăzute pentru colaborarea cu ANES/ COJES, să organizeze evenimente publice menite să promoveze principiul egalității de şanse. În acest sens, în 2010, cele două organizații au derulat următoarele acțiuni:

Sesiune de informare şi promovare a proiectului de 8 martie 2010, la primăria Municipiului Timişoara

Atitudine împotriva violenței în luna femeilor, 13 martie 2010, flashmob stradal din Cluj

Sesiune de informare si promovare a proiectului cu ocazia comemorării unui eveniment important din istoria romilor – Abolirea sclaviei, 23 februarie 2010, Universitatea de Vest din Timişoara

Elaborarea şi postarea petiției on-line “Scrisoare pentru susținerea valorilor Europei sociale” (http://www.petitieonline.ro/petitie/scrisoare_pentru_sustinerea_valorilor_europei_sociale-p34566052.html), şi trimiterea acesteia la European Women’s Lobby, la Directoratul General pentru Angajare, Afaceri Sociale şi Oportunități Egale al Comisiei Europene şi la biroul de presă a europarlamentarei Renate Weber, iulie-august 2010

Workshop “Contribuția fondurilor europene la integrarea populației de etnie romă”,

1 octombrie 2010, Prefectura Timiş

Asociația Femeilor Țigănci “Pentru Copiii Noştri” din Timişoara şi Fundația Desire din Cluj în 2011 au organizat următoarele evenimente:

Workshop cu tema “Egalitatea de şanse – realitate sau utopie”, la Prefectura Judetului Timiş, ianuarie 2011

Lansarea documentului “Poziție față de aplicarea principiului egalității de şanse în România” (http://www.femrom.ro/infopub/2011/pozitie%20fata%20de%20egalitatea%20de%20sanse%20in%20Romania.pdf), adresată în atenția Primului Ministru al României, Ministerului Muncii, Familiei si Protecției Sociale, Agenției Naționale pentru Romi, şi Agenției Naționale pentru Egalitatea de Sanse Între Femei şi Bărbați, februarie 2011

Dezbaterea publică cu tema “Egalitatea de şanse în România între deziderat politic şi realități cotidiene,” 8 martie 2011, la Casa Tranzit din Cluj

Derularea mesei rotunde “Asigurarea egalității de şanse pentru femeile de etnie romă din România”, 24 mai 2011, în colaborare cu şi la sediul din Bucureşti a Direcției Egalitate de Şanse între Femei şi Bărbați, Ministerul Muncii, Protecției Sociale şi Familiei

Reprezentanți ai Direcției Egalitate de Şanse între Femei şi Bărbați au participat la conferința internațională organizată între 29 iunie – 2 iulie 2011 în cadrul proiectului în Timişoara cu titlul “Femeile rome pentru egalitatea de şanse”, precum şi la campaniile de informare ale proiectului.

În data de 25 iulie echipa Asociației Femeilor Țigănci ‘’Pentru Copiii Noştri’’, echipa Parudimos și echipa Fundației Desire a organizat la Timișoara o întâlnire cu reprezentanți din partea AJOFM, membri fostei Cojes din Timișoara, reprezentanți ONG, reprezentanți mass media. Letiția Mark, președinta AFT a prezentat proiectul Egalitate prin diferență și a vorbit despre dificultățile întâlnite pe parcursul proiectului dar și succesele acestuia. Președinta Fundației Desire, Enikő Vincze a vorbit despre problematica egalității de șanse din România, precum posibilitățile și limitele proiectelor din acest domeniu, implementate de ONG-uri. Doamna Tătaru Sava, președinte COJES Timiș a prezentat membrilor COJES propunerile privind noua componență a Comisiei, inclusiv acceptarea ca membru a Asociației Femeilor Țigănci.

Participare la evenimente publice, culturale şi ştiinţifice organizate de alte instituţii

Cu ocazia participării la evenimente organizate de alte instituții, echipele de implementare ale proiectului au prezentat rezultatele acestuia şi au distribuit publicațiile sale, după cum urmează:

- Lansarea revistei femeilor rome Nevi Sara Kali la conferința internațională "Două decenii de studii despre romi în România" organizată de către Institutul pentru Studierea Problemelor Minorităților Naționale, 9-10 octombrie 2009, Cluj
- Diseminarea primului număr al revistei Nevi Sara Kali la reuniunea echipei proiectului EDUMIGROM, workshop organizat la Peace Research Institute, 5 noiembrie 2009, Frankfurt, Germania
- Prezentarea publicațiilor şi rezultatelor proiectului la reuniunile la nivel înalt organizate de către Comisia Europeană în Bucureşti în 12-13 octombrie 2010, în Cluj pe 14 octombrie şi în Iaşi pe 20 octombrie 2010

egalitate
diferență
jekhipen
diferìncia
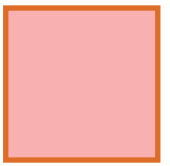

NEVI
ŠARA
KALI

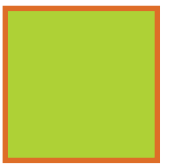

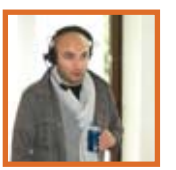

NU
VIOLI

CAPITOLUL 2
Cercetări, studii, analize

► **http://www.femrom.ro/cercstudianalize.html**

Cercetări. Concluzii şi recomandări

Pe lângă atingerea scopurilor sale specifice şi imediate, activitatea de cercetare derulată în cadrul proiectului "Egalitate prin diferență. Accesul femeilor rome pe piața muncii" de către experții Fundației Desire din Cluj a urmărit să aducă contribuții atât la studiile despre romi, cât şi la practica unor cercetări activiste (*action research*). Prin analiza statutului lor social-economic care le marchează destinele, şi a experiențelor trăite în domeniul muncii de către femei şi bărbați (auto) identificate drept de etnie romă, cercetarea noastră şi-a propus să contribuie la următoarele:

(1) critica regimului post-socialist din România (prin descrierea condițiilor materiale şi a sistemului social-economic în care îşi trăiesc viața de zi cu zi, caracterizate de inegalități şi nedreptăți structurale susținute prin prejudecăți negative despre romi);

Focus grupuri Cluj

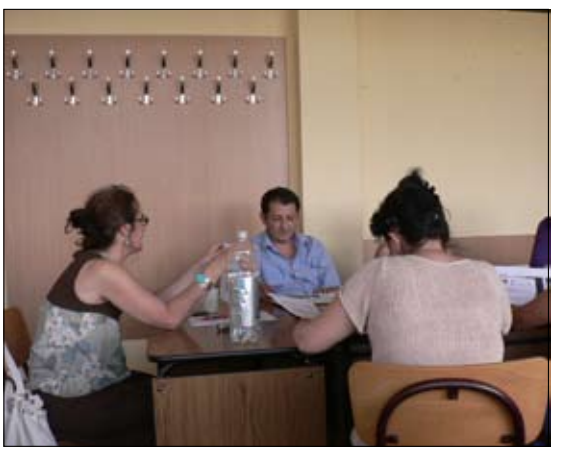

Focus grupuri Timişoara

(2) capacitarea femeilor şi bărbaților de etnie romă de a-şi exprima punctul de vedere cu privire la şansele şi neşansele lor de a se afirma (şi) pe piața muncii, şi/sau la prejudecățile pe care le întâlnesc în efortul lor de a se integra în societate;

(3) formularea unor recomandări privind activitățile de incluziune socială derulate în cadrul proiectului, dar şi cu privire la politicile pentru romi şi pentru ocuparea grupurilor vulnerabile din România.

Împreună cu celelalte activități ale proiectului, cercetarea contribuie la conştientizarea faptului că egalitatea de şanse (dincolo de asigurarea cadrelor juridice care s-o susțină prin demersuri legislative) se poate realiza prin egalizarea efectivă a şanselor, adică prin schimbările aduse în modul în care este construită şi funcționează societatea, şi în felul în care gândim despre egalitate şi diferență între femei şi bărbați, între romi şi neromi, şi/sau despre nevoia şi posibilitatea unor măsuri afirmative.

Cercetarea din cadrul proiectului s-a finalizat cu mai multe rapoarte cu recomandări privind proiectele şi politicile adresate persoanelor de etnie romă defavorizate:

- Iuliu Kozák: Raport asupra analizei politicilor publice pentru romi (august 2009) http://www.femrom.ro/infopub/2010/2.1.18.%20raport%20analiza%20politici%20publ%20pt%20romi.pdf
- Nándor L. Magyari: “Muncile romilor.” Raport asupra anchetei sociologice (august 2009) http://www.femrom.ro/infopub/2010/2.1.19.%20raport%20despre%20ancheta%20sociologica.pdf

- Enikő Vincze, Hajnalka Harbula, Camelia Moraru: Experiențele muncii şi discriminării romilor. Raport asupra cercetării de tip focus grup (august 2009) http://www.femrom.ro/infopub/raport%20de%20cercetare%20focus%20grup_final.pdf
- Enikő Vincze: Raport asupra cercetării din anul întâi de proiect, cu recomandări privind activitatea de incluziune a proiectului precum şi politicile publice pentru romi (2009) http://www.femrom.ro/infopub/2010/5.5.35.%20raport_cercetare%20cu%20recomandari%20pt%20incluz%20si%20politici_desire.pdf
- Enikő Vincze, Hajnalka Harbula, Noémi Magyari: Raport final asupra cercetării calitative "Experiențele muncii" cu recomandări privind politicile şi proiectele pentru romi (iulie 2010) http://www.femrom.ro/infopub/2010/raport%20final%20asupra%20cercetarii%20calitative_iulie2010.pdf
- Enikő Vincze: Accesul la muncă decentă a romilor şi nevoia de capacitare economică Cercetari derulate în cadrul proiectului "Egalitate prin diferență. Accesul femeilor rome pe piața muncii", şi Recomandări privind programele si politicile dedicate ocupării grupurilor dezavantajate de romi (noiembrie 2010)

  http://www.femrom.ro/infopub/2011/recomandari%20politici%20romi%20ocupare.pdf
- Iuliu Kozák: Studiu asupra pieței forței de muncă (februarie 2011) http://www.femrom.ro/infopub/2011/raport_final_piata_fortei_munca_kozak_2011.pdf

- Enikő Vincze, Iuliu Kozák: Posibilitățile şi limitele proiectelor din domeniul ocupării. Raport asupra cercetării de tip focus grup (iunie 2011)
- Loreni Baciu, György Lukács: “Pregătiți pentru viitor”. Studiu asupra bunelor practici naționale și transnaționale privind integrarea grupurilor vulnerabile pe piața muncii (iunie 2011)

*

Din concluziile cercetărilor noastre amintim aici următoarele:

Printre probleme cu care se confruntă nu doar romii, şi nu doar femeile, şi nu doar femeile rome, ci şi societatea noastră de azi în ansamblul ei, sunt: destrămarea economiei socialiste şi apariția şomajului; competiția care funcționează în economia de piață şi „maratonul după bani”; criza economică, sărăcia şi lipsa locurilor de muncă; exploatarea muncii la negru şi a muncii fără contract de muncă de către angajatori; inconsecvența şi lipsurile politicilor publice care ar trebui să promoveze grupurile vulnerabile; lipsa de solidaritate şi respect reciproc între oameni; discriminarea structurală cu care se confruntă grupurile dezavantajate şi „acutizarea situației în care munca de jos este făcută de romi.”

Accesibilitatea la şi opțiunea pentru anumite munci ale diverselor categorii sociale sunt determinate de factori macro-structurali, printre ei sistemul economic şi regimul politic al unei țări (inclusiv politicile de ocupare guvernamentale şi cele ale firmelor şi companiilor private sau de stat); mediul rezidențial, condițiile locuirii şi situația socio-economică a familiei din care cineva parvine; şi ofertele sistemului educației şcolare.

Pe lângă aceşti factori macro-structurali, micro-capitalul economic, social şi cultural al oamenilor (prin care ei trebuie să se descurce în viață) structurează alegerile lor făcute în domeniul muncii.

Viața persoanelor defavorizate de etnie romă este structurată de o multitudine de cercuri vicioase, fiind canalizată de acestea în anumite direcții care se reproduc de la o generație la alta. Printre ele inter-dependența factorilor care ar putea induce schimbare (relația dintre accesul la educație, accesul la locuri de muncă decente, accesul la condiții de locuire acceptabile şi dintre sărăcie, precum şi relația dintre excluziunea socială şi stigmatizarea culturală).

Piața forței de muncă este marcată de procese economice şi sociale care determină potențialul, intențiile şi forma de angajare, care la rândul lor articulează şansele romilor de participare la piața forței de muncă.

Prejudecata conform căreia romii nu doresc să muncească şi că, în loc să lucreze, recurg la alte moduri de a obține venituri, este infirmată de concluziile cercetărilor noastre. Lăsând deoparte persoanele active (care lucrau pentru venit în momentul anchetei sociologice), 44% dintre persoanele inactive chestionate au declarat că ar dori să-şi găsească un loc de muncă. Ceea ce priveşte înscrierea la cursuri de pregătire profesională, 40% dintre respondenții inactivi au declarat că ar dori acest lucru.

Veniturile pe cap de persoană pe întregul nostru eşantion situează sub pragul de sărăcie absolută (printre cazurile în care venitul pe cap de persoană este sub 270 lei/lună) 50% dintre persoanele anchetate; acest procent este de 40% în cazul gospodăriilor cu salariați, dar el este de 70% în cazul gospodăriilor

■ Segregare rezidențială şi sărăcie urbană

fără salariați. În timp ce la nivel național 21% dintre familiile cu copii trăiesc în sărăcie, la nivelul eşantionului nostru acest procent este de 60%; şi în timp ce la nivel național 15% din familiile fără copii trăiesc sub pragul sărăciei, acest procent în cazul romilor în eşantionul nostru este de 40%.

Chiar dacă romii lucrează pentru venituri, deoarece în foarte multe cazuri aceste munci sunt prestate în economia informală, ei nu beneficiază de avantajele statutului de angajat. Prezența lor în economia informală este susținută şi de către angajatori, aceştia profitând de pe urma lor.

De multe ori, chiar dacă romii sunt angajați în diverse domenii ale economiei formale, acest lucru se întâmplă sub forma unor angajări pe perioadă determinată, ei fiind angajați mai ales pe posturi slab plătite care nu necesită forță de muncă calificată.

Muncile romilor de foarte multe ori sunt munci ocazionale sau sezoniere, prestate în țară sau în străinătate, deci munci care implică o migrație economică susținută în căutarea unor surse de venit.

Romii care au absolvit şcoli profesionale, licee sau studii superioare, având calificări şi meserii, respectiv diplome şi certificate, au mai multe dificultăți în a se angaja pe locuri de muncă adecvate pregătirii lor, ceea ce s-ar putea explica prin prejudecățile negative despre romi existente în rândul angajatorilor (mulți angajatori gândesc că locurile adecvate pentru romi sunt muncile de jos, necalificate şi slab plătite).

La acelaşi nivel de educație şcolară, femeile devin mai degrabă inactive decât bărbații (adică sunt expuse riscului de a ajunge în situația de a nu putea lucra

pentru venit). De asemenea, dacă ele îşi pierd locul de muncă, nu se definesc drept şomere, ci ca şi casnice. Mai departe, femeile cu pregătire şcolară mai înaltă ajung într-un procent mai mare să lucreze în gospodărie sau să devină şomere față de bărbații cu aceeaşi pregătire, iar în cazul persoanelor cu o şcolarizare mai redusă, bărbații sunt expuşi riscului de a deveni şomeri sau lucrători în gospodărie într-o măsură mai mare decât femeile.

Indiferent de faptul că ele aduc venit în casă, treburile gospodăreşti le revin în mare măsură femeilor, ele ducând în acest sens o dublă povară, răspunzând atât la nevoia prestării unor munci care aduc venituri, cât şi la obligația de a avea grija căminului şi membrilor săi.

Oportunitățile de angajare depind de intenția firmelor de a coopta forță de muncă. Intenția de a angaja este dominată, chiar dacă nu exclusiv, dar în mare măsură, de un calcul economic ce ține de poziția firmei în sistemul economic al localității. Sectorul serviciilor este cel care oferă cele mai mari oportunități în acest sens.

În ultimii ani şi evoluția resurselor umane angajate de firme arată o tendință de descreştere pentru muncitori şi o tendință de creştere pentru persoane angajate în funcții administrative, personal de birou şi salariați cu ocupație intelectuală. În viitorul apropiat, în localitățile studiate, muncitorii, indiferent de calificare, reprezintă grupul cel mai vulnerabil pe piața forței de muncă.

Firmele recrutează forța de muncă prin metode informale, prin medierea cunoştințelor şi al angajaților curenți. În consecință, capitalul social este factorul determinant în a ajunge în situația de concurs pentru un post. În lipsa lui, romii nici nu ajung să dețină informații despre un post vacant, iar dacă totuşi ajung

într-o situație de concurs sunt evaluați în termeni categoriali, adică în termenii grupului din care fac parte, ceea ce le scade şansele de a fi angajați.

Caracteristicile principale atribuite romilor de conducătorii firmelor este disponibilitatea lor de a munci pe bani puțini, astfel încât ei reprezintă o forță de muncă ieftină. Din perspectiva eficienței economice, munca pe bani puțini se poate constitui într-un avantaj comparativ al forței de muncă romă. Însă acest avantaj se pierde în cazul în care competiția pentru posturi slab remunerate este mare, cum este cazul în situații de declin economic.

Nivelul de şcolarizare şi calificările nu conduc automat la şanse mai mari pe piața muncii şi calificarea formală nu este o caracteristică aşteptată de la angajatori în mod necesar. Experiența profesională, competențele sociale şi elementele unei etici a muncii disciplinate sunt mai cerute.

*

Cuvintele cheie ale recomandărilor noastre formulate în urma cercetărilor sunt abordarea integratoarea şi intersecțională, accesul la muncă decentă şi capacitarea economică. În vederea punerii în practică a acestor deziderate este nevoie de constituirea unor structuri guvernamentale (pe plan central şi local), de exemplu un Minister al Incluziunii Sociale şi Egalității de Şanse sau un Departament Inter-Ministerial pentru Incluziune Socială şi Egalitate de Şanse, care să aibă autoritate decizională, abilități de coordonare, capacitate financiară

şi expertiză profesională în domeniul egalității de şanse şi al politicilor adresate grupurilor dezavantajate. Mesajul nostru către toți factorii politici este că România are nevoie de o politică economică în care să integreze politicile sale pentru romi, şi prin care să transpună în practică drepturile social-economice asigurate prin legi şi reglementări naționale şi internaționale (din domeniul muncii).

Pentru inducerea schimbărilor structurale nu sunt suficiente eforturile organizațiilor neguvernamentale care lucrează pentru comunități de romi defavorizate (cu sau fără finanțări din fonduri europene), ci este nevoie de implicarea sistematică şi coordonată al statului român şi al organismelor internaționale, al companiilor naționale şi internaționale. Este nevoie de concepții/ politici publice noi, şi de acoperirea financiară a acestora. În privința accesului la muncă decentă este nevoie de recunoaşterea a cel puțin două lucruri:

- accesul la muncă nu este doar un drept social-economic în sens formal şi legalistic, ci el trebuie asigurat în viața de zi cu zi prin egalizarea şanselor, astfel încât inegalitățile sociale aferente economiei de piață să nu mențină mase largi de oameni la periferia societății;
- accesul la muncă a oamenilor este condiție necesară, dar nu şi suficientă pentru eradicarea sărăciei; în condițiile în care multe persoane care lucrează trăiesc în sărăcie, pentru că au acces doar la munci precare, soluțiile politicii economice actuale trebuie să conducă în direcția asigurării accesului la muncă decentă, deci la muncă care asigură un trai decent.

Plecarea din România şi „repatrierea” din Franța

Colectarea ofertelor de cursuri de formare profesională şi de locuri de muncă

►http://www.femrom.ro/colectinfopiatamuncii.html

Colectarea ofertelor de cursuri de formare profesională şi de locuri de muncă disponibile în regiunea de Vest s-a realizat săptămânal (pentru locuri de muncă) şi lunar (pentru cursurile de formare profesională) pe parcursul întregii perioade de implementare, de către experți din partea Asociația Femeilor Țigănci “Pentru copiii noştri” şi Asociației Parudimos. Baza de date realizată şi administrată de Fundația Desire este accesibilă pe pagina de internet al proiectului, care permite o căutare după diferite criterii a ofertelor de locuri de muncă centralizate. În cadrul activităților de informare şi mediere pe piața muncii, beneficiarii sunt ghidați şi instruiți cu privire la modul de accesare şi utilizare a bazei de date de pe site: <http://www.femrom.ro/bazadedate.php>.

Volumul de cercetare

A fost realizat de Fundația Desire pe baza rapoartelor de cercetare, în anul trei al proiectului. Volumul este structurat în următoarele capitole:

1. Introducere
2. Factorii care afectează poziționarea în domeniul muncii
3. Statutul ocupațional şi experiențele muncii
4. Politici şi proiecte pentru egalitatea de șanse
5. Concluzii
6. Recomandări

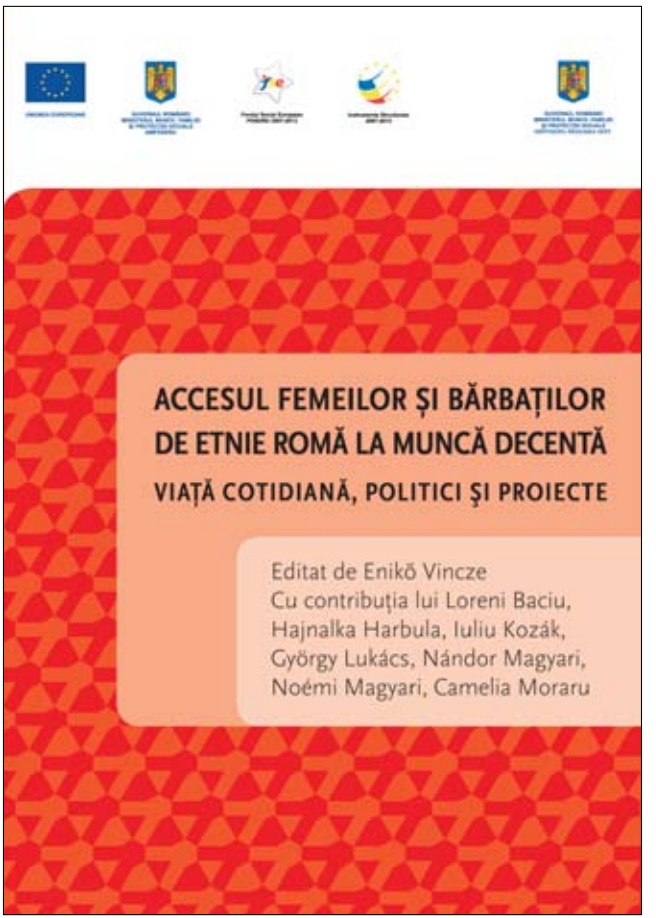

NEVI
ŞARA
KALI

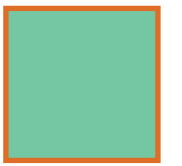
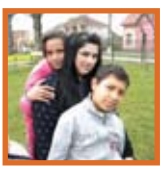

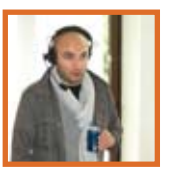

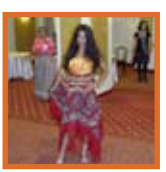

NU
VIOLI

CAPITOLUL 3
Activități de incluziune socială

► **http://www.femrom.ro/asincluzisociale.html**

Proiectul nostru oferă servicii persoanelor aparținând grupurilor țintă (femei şi tineri de etnie romă) prin care se urmăreşte creşterea potențialului de incluziune socială a lor pe piața muncii. Pornind de la viziunea conform căreia oportunitățile egale pentru grupurile sociale care se confruntă cu inegalități structurale şi discriminări instituționale se pot asigura doar prin măsuri afirmative, acționând în paralel asupra mai multor factori care le determină şansele, le oferim următoarele servicii:

- informarea directă a persoanelor aparținând grupurilor țintă despre locuri de muncă şi cursuri de formare profesională existente;
- consilierea psihologică a femeilor şi tinerilor de etnie romă aflate în căutarea unui loc de muncă;
- mediere între persoanele care caută locuri de muncă şi/sau cursuri de formare profesională, precum şi între ofertanții acestora;

- servicii de acompaniere oferite copiilor persoanelor care se înscriu la cursuri sau se angajează;
- plasarea unui anumit număr de persoane la cursuri de formare profesională şi sprijinirea financiară a acestui demers;
- organizarea unor cursuri de pregătire în TIC;
- organizarea bursei locurilor de muncă.

Aceste acțiuni de intervenție directă cu femeile şi tinerii de etnie romă au inclus servicii oferite în regiunea de Vest de către Asociația Femeilor Țigănci “Pentru Copiii Noştri” şi Asociația Parudimos din Timişoara.

Informare

Pe perioada primilor doi ani de implementare în cadrul a peste 100 de sesiuni de informare au fost înregistrate 2554 de persoane ca şi grup țintă, dintre care 1470 de femei, atât în localități rurale, cât şi urbane din județele Timiş, Arad, Hunedoara, Caraş-Severin. În anul trei al proiectului se derulează sesiuni de informare pentru cel puțin 600 de femei şi tineri de etnie romă din cel puțin 20 de comunități rurale şi urbane diferite. În cadrul sesiunilor de informare echipele au prezentat aspecte tehnice şi legislative cu privire la integrarea femeilor şi tinerilor de etnie romă pe piața muncii şi activitățile proiectului destinate acestora, fiind principal activitate în care sunt recrutați beneficiarii proiectului. Beneficiarilor li s-au distribuit pachete informative.

Sesiuni de informare în Regiunea de Vest

■ Vizite în comunități

■ Activități de incluziune socială

■ Sesiuni de informare

Consiliere psihologică

Consilierea psihologică a femeilor şi tinerilor de etnie romă s-a desfăşurat la sediul organizațiilor din Timişoara. (la sediul Asociației Femeilor Țigănci Pentru Copiii Noştri – luni, miercuri şi vineri între orele 13-18 şi la sediul Asociației Parudimos – marți şi joi între orele 14-19), precum şi cu ocazia întâlnirilor de grup directe cu beneficiarii. Aceste serviciile au fost oferite pe baza pachetului general elaborat de către cei doi experți psihologi angajați, care a fost actualizat şi adaptat pentru fiecare persoană consiliată.

În primii doi ani de implementare ai proiectului în cadrul activităților de consiliere psihologică au fost înregistrate 427 de persoane, femei şi tineri de etnie romă, cărora li s-a alcătuit profilul vocațional. În anul trei de proiect, activitatea experților celor două organizații au vizat atât beneficiari noi, cât şi munca cu beneficiarii anterior înregistrați. În urma aplicării de baterii de teste specifice pentru fiecare beneficiar s-au alcătuit circa 300 de profile vocaționale.

Mediere

Activităţile de mediere au presupus realizarea unei evaluări sociale a fiecărui beneficiar, urmate de realizarea planului individualizat de mediere (cu consultarea profilului vocaţional elaborat de psiholog). Beneficiarul a putut opta pentru curs de formare profesională, pentru angajare sau pentru ambele. În funcţie de opţiunile emise, asistentul social şi consilierul de ocupare a prospectat ofertele, i-au informat pe beneficiari şi i-au sprijinit în demersurile lor.

În primii doi ani de implementare 283 de persoane, femei şi tineri de etnie romă au fost implicate în activităţile de mediere. În anul trei de implementare cel puţin 150 de femei şi tineri de etnie beneficiază de aceste servicii specializate, finalitatea fiind, după caz, angajarea sau includerea lor în programe de calificare profesională.

■ Activități de mediere

Plasament

Această activitate se desfăşoară în anul trei de implementare al proiectului. Asociația Femeilor Țigănci “Pentru Copiii Noştri” a subcontractat prin proiect 6 cursuri de formare profesională, la care s-au înscris circa 140 de beneficiari, femei şi tineri de etnie romă. Cursurile de calificare/ recalificare se derulează în funcție de nevoile individuale ale beneficiarilor, cât şi de oportunitățile de angajare din zonă, în domeniile: **lucrător în alimentație, îngrijitor bătrâni la domiciliu, coafor, operator confecționer industrial, frizer coafor manichiurist pedichiurist, lucrător în comerț**. Toți beneficiarii cursurilor de formare profesională au primit subvenții pe perioada de desfăşurare a cursurilor.

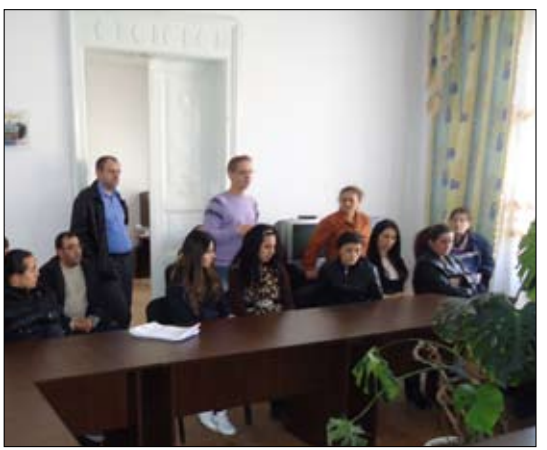

■ Cursuri de calificare în Grădinari

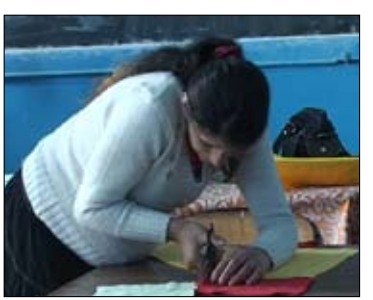

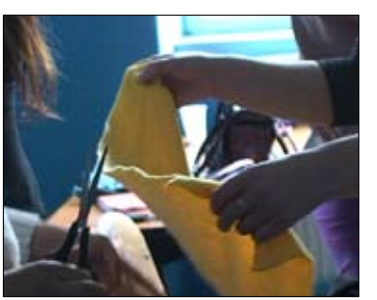

Acompaniere

Activitățile de acompaniere constau în furnizarea serviciilor pentru îngrijirea şi educarea copiilor, cu următoarele scopuri: oferirea unui suport pentru activitatea profesională a femeilor; crearea de noi locuri de muncă pentru ele; asigurarea integrării copiilor de etnie romă în şcoli şi eliminarea abandonului şcolar.

În primii doi ani de implementare la sediul Asociația Femeilor Țigănci “Pentru Copiii Noştri” a funcționat programul de asistență pentru elevi şi copii, cu activități de „şcoală după şcoală” şi de socializare pentru un număr de 88 de copii. În anul trei al proiectului 40 de copii beneficiază de sprijin şcolar, socializare şi recreere din partea a trei cadre didactice.

Cursuri TIC

În primii doi ani de implementare au avut loc 5 cursuri TIC, la care au participat 63 de beneficiari, aceştia absolvând cu certificate CNFPA. Cursurile de inițiere în utilizarea calculatorului au continuat pe tot parcursul anului trei, acestea fiind organizate la Asociația Femeilor Țigănci “Pentru Copiii Noştri” pentru grupe de câte 15 beneficiari, femei şi tineri de etnie romă.

■ Diplome de calificare în TIC

Bursa Locurilor de Muncă pentru persoanele de etnie romă

Această activitate a avut loc anual, fiind organizată în parteneriat cu Agenția Județeană pentru Ocuparea Forței de Muncă Timiş. În primii doi ani ai proiectului au participat 178 de beneficiari, persoane de etnie romă în căutarea unui loc de muncă, 22 angajatori cu peste 160 de oferte de locuri de muncă şi 7 reprezentanți ai mass-media din Timişoara. În anul trei de implementare au fost aşteptate la bursa locurilor de muncă peste 10 angajatori şi peste 100 de persoane de etnie romă.

Bursa locurilor de muncă

egalitate
diferență
jekhipen
diferìncia

NEVI
ŠARA
KALI
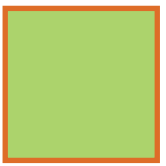

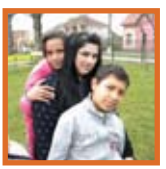

NU
VIOLI

CAPITOLUL 4
Activități transnaționale

► **http://www.femrom.ro/acttransnat.html**

Schimb de bune practici

Unele din activitățile transnaționale au fost realizate în colaborare cu partenerul transnațional al proiectului, Fundația Autonómia (Autonómia Alapítvány) din Ungaria. Ele au inclus vizite reciproce, precum şi elaborarea în comun cu un expert din partea Asociației Femeilor Țigănci "Pentru Copiii Noştri" a studiului despre bune practice în domeniul ocupării persoanelor defavorizate.

Dar activitățile transnaționale au inclus şi editarea şi publicarea revistei femeilor rome Nevi Sara Kali, care a necesitat crearea şi funcționarea unei rețele de colaboratori romi şi ne-romi, activişti şi cercetători din România şi din străinătate.

Vizite la partenerul transnațional

În data de 28 iunie 2010 a avut loc vizita partenerilor proiectului la partenerul transnațional Fundația Autonómia din Ungaria.

În perioada 28-30 iunie 2010 s-a desfăşurat vizita beneficiarilor la acest partener. La această activitate au participat 20 de benefi ciari, 10 femei şi 10 tineri de etnie romă selectați ca persoane suport-resursă în cadrul proiectului. Selecția beneficiarilor a fost realizată în vederea maximizării eficienței schimbului de experiență, fiind selectate persoane atât din mediul urban, cât şi din mediul rural, aceştia urmând a fi viitorii promotori ai principiului egalității de şanse în comunitățile din care provin. Programul a început din data de 28 iunie, când delegația, formată din membrii echipei de proiect şi cei 20 de beneficiari s-au deplasat la Budapesta, unde la sediul partenerului transnațional, Fundația Autonomia a avut loc primul punct de pe agendă: prezentarea programelor de succes ale partenerului în domeniul integrării pe piața muncii a persoanelor de etnie romă.

Vizita partenerului transnațional în România

La această întâlnire din 2 iulie 2011 au fost prezenți: Mark Letiția, Lazăr Theofild, Atanasescu Alina, Faur Mariana, din partea Asociației Femeilor Țigănci „Pentru copiii noştri”, Vincze Enikő, Harbula Hajnalka, Magyari Noemi din partea Fundației Desire, Csongor Anna, Nun András, Lukács György, din partea Fundației Autonómia din Budapesta Cu ocazia acestei vizite, Asociația Femeilor Țigănci „Pentru Copiii Noştri” a prezentat indicatorii atinşi în decursul implementării proiectului. S-au analizat rezultatele cercetării cu titlul *Studiu asupra bunelor practici naționale şi transnaționale*.

■ Vizita beneficiarilor în Ungaria

■ Vizita beneficiarilor în Ungaria

Revistă internațională (NEVI SARA KALI. Roma Women's Journal. Revista Femeilor Rome. Romane 3uvleanqe 3urnalo)

Revista "NEVI SARA KALI. Roma Women's Journal. Revista Femeilor Rome. Romane 3uvleanqe 3urnalo" abordează problematica complexă a femeilor rome aflate la intersecția poziției lor geopolitice, etnicitate, statut social şi economic, şi vârstă. Scopul ei este acela de a reprezenta diversitatea socio-culturală a femeilor rome din Europa, privită în contextul propriilor lor comunități, precum şi în contextul relațiilor cu bărbați romi şi femei non-rome, dar şi de a crea un spațiu în care vocile lor pot fi auzite. Pentru noi este crucială înțelegerea modului în care ele sunt supuse discriminării multiple şi intersectoriale, şi înțelegerea felului în care acționează ca agenți puternici pentru îmbunătățirea societății în care trăiesc, şi pentru schimbarea în bine a propriilor lor condiții, dar şi a condițiilor altor categorii sociale subalterne şi dezavantajate.

Revista cu apariție anuală publică în limba engleză (cu sumare de articole şi prezentări de autor în limbile engleză, română şi romani, iar în unele cazuri texte în trei limbi) scrieri de diferite genuri produse de cercetători şi activişti: articole ştiințifice, eseuri, texte informative care prezintă diferite asociații şi organizații ale femeilor rome din Europa şi proiecte legate de subiectul nostru, interviuri, jurnale, poezii.

Revista contribuie la crearea şi utilizea rețelelor mondiale ale activiştilor şi cercetătorilor dedicați cauzei noastre comune. În anul întâi şi trei a fost publicată în 1000, iar în anul doi în 200 de exemplare.

Numărul întâi şi trei al revistei a beneficiat de o co-finanțare obținută de la Open Society Institute, Roma Participation Program, Romani Women's Empowerment Grant.

Redacția

Founding editors / Editori fondatori / E Anglune Editorura: Letiția Mark, Enikő Vincze

International bord / Redacția internațională / Buth Themutni Redacia: Gabriel Andreescu (National School of Political and Administrative Sciences, Bucharest, Romania), Nicoleta Bițu (Romani Criss, Bucharest), Ethel Brooks (Rutgers University, New Brunswick, USA), Barbara Einhorn (University of Sussex, Brighton, England), Csilla Farkas (European Roma Rights Centre, Budapest, Hungary), Paloma Gay y Blasco (University of St Andrews, Scotland), Iulia Haşdeu (Certificat de Formation Continue Etudes Genre, Pont d'Arve, Genève, Switzerland), Tímea Junghaus (Roma Culture Initiative, Open Society Institute, Budapest), Marlene Kadar (York University, Toronto, Canada), Angéla Kóczé (Hungarian Academy of Sciences, and Polgar Foundation, Hungary), Éva Judit Kovács (Pécs University, Hungarian Academy of Sciences and Austrian Academy of Sciences), Csilla Könczei (Babeş-Bolyai University, Cluj, Romania), Isabela Mihalache (Roma Participation Program. Open Society Institute, Budapest), Ovidiu Pecican (Babeş-Bolyai University, Cluj), Frances Pine (Goldsmith College University of London, United Kingdom), Joanna Regulska (Rutgers University), Ann Snitow (New School University, New York), Michael Stewart (University College London, United Kingdom), Violetta Zentai (Center for Policy Studies, Central European University, Budapest, Hungary)

Associated editors / Editori asociați / Khetane Editorura: Hajnalka Harbula, Crina Marina Morteanu, Raluca Maria Popa

Managing editors / Management redacțional: Noémi Magyari, Larisa Poşircă

Cover design / Grafică copertă / Sikavimos pala e koperta: Adina Surdu, Ferenc Sütő

English translation / Traducere engleză / Boldimo Englezicka: Gyula Kozák

Romani translation / Traducere romani / Boldimos Rromanes: Gheorghe Petru

Cuprinsul primului număr, 2009

► ***http://www.femrom.ro/nevikali-2009.html#2000***

IDENTIFICATIONS. IDENTIFIC ĂRI. ARAKHLIMATA
Letiția MARK: *Noua Sara Kali. The New Sara Kali. Nevi Sara Kali*. 9
MAGYARI-VINCZE Enikő: *Cine suntem? Who Are We? Ko sam?* 13
Ethel BROOKS: *(Mis)recognitions: Romanies, Sexualities, Sincerities* [Recunoaşteri (greşite): Romani, sexualități, sinceritățI] [(Nasul)dikhimata: Romane, sexualiteta, ciacimos] 21
KOVÁCS Éva Judit: *The "Fact" of Gypsyness – a Case from Hungary* [„Faptul" de a fi țigan – un caz din Ungaria] [O "fapto" te aves rom – jiekh cazo andar o Ungro] 30
Magda MATACHE: *Gender Equality, Sense of Belonging, Both? Egalitate de gen, sentiment de apartenență, sau amândouă?* [Egaliteto mashker e fialura, o jianglimos katar shindios, o li-duj?] 45
Crina Marina MORTEANU: *Urban Roma – Jurnal visual* [Urban Roma – Visual Diary] [Foroske Roma – dikimasko liloro] 60

RACISM AND SEXISM. RASISM ŞI SEXISM. RASISMO THAJ SEXISMO
Raluca Maria POPA: *Meanings and uses of intersectionality in public policies* [Sensurile şi uzul intersecționalității în politicile publice] [Hatiarimata thaj linimata e butyange so maladion andel publike politike] 70
Carmen MARCU: *Până când?* [Until When?] [Ji kana?] 81
Andreea BRAGA, Alexandra CATRINA, Simona GAMONTE, Diana NEAGA,

Gabriel ANDREESCU: *Ce spune un dialog cu sotiile de romi?* [What Does Dialogue with Wife of Roma Say?] [So phenel jekh sfato e romengere romneanca?] 85
CZENE Gábor: *După prânz bărbații se adună între ei. Femeile rome intelectuale şi tradiția. Pala o Habe e mismeresko e mursh kidenpe rigate. E sikade romnea thaj e tradicia* [Man Depart After Lunch. Intellectual Romani Women and the Tradition] 94
Crina Marina MORTEANU: *O perspectivă generală asupra mariajelor timpurii în România* [A General Perspective on Early Marriages in Romania] [Jiekh skurto dikimos pa o angla vramako jenipe ande Romunia] 100
PLAINER Zsuzsa: *„El e român, eu-s țigancă"* ["He is Romanian, I'm Gypsy"] [„Vo si gajio, me sim romni"] 106

REPRESENTATIONS. REPREZENTĂRI. REPREZENTACIA
Letiția MARK: *Re-descoperirea valorilor identitare* [Re-discovering Identity Values] [O inke jiekh datako arakhadimos e barvalimata ande identiteta] 118
Mihaela COVACI, Iulia HAŞDEU: *Competențe de femeie romă* [Roma women's Competences] [Butya so shaj keren e romnea] 128
Alisenia Maria UTA: *Şatra* 135
Simona GAMONTE: *Influența politicilor afirmative asupra succesului social al femeii rome* [The Influence of Affirmative Action on Roma Women's Success] […] 147
Iulia-Elena HOSSU: *Ceilalți şi eu... adică noi* [The Others and Me... I mean Us] [Kolaver thai me... ande jiekh, amen] 157

MARGINALIZATIONS. MARGINALIZĂRI. DINIMOS RIGATE
Carmen GHEORGHE, Cristina MOCANU, Ana Maria ZAMFIR: *Perspective diferite asupra realității: femeile rome salariate* [Different Perspectives on the Reality: Working Roma Women] [Aver dikhimata pa kodo so si: Romnea so len pokin] 168
Larisa POŞIRCĂ: *Managementul riscurilor culturale în integrarea femeilor rome pe piața muncii* [The Management of Cultural Risks in Roma Women's Integration into the Labor Market][O sasto sherudimos pala e kulturalne riskura ando shiutimos e romniango po foro e butyiarimasko] 184
HARBULA Hajnalka: *„Suntem prima generație de mediatori şcolari". Interviu cu mediatoarea şcolară Catița Varga* [„We Are the First Generation of School Mediators."Interview with the school mediator Catița Varga] [E shkolake mediatorura ando gajikano sikimasko sistemo] 190
Petruța TEAMPĂU: *"Cum ți-i norocu, cum dă Dumnezeu": Corp, gen şi practici reproductive în comunitățile sărace din Hunedoara* ["As Your Luck and God Prescribes to You": Body, Gender and Reproductive Practices in Impoverished Communities from Hunedoara] ["Sar si tyi baxt, sar del o Del": Trupo, fialo thaj kerdimata pala o bijandimos andel ciore komunitetura adar e Hunedoara] 200

ACTIVISMS. ACTIVISME. AKTIVISMURA
Nicoleta BIȚU: The *Situation of Roma/Gypsy Women in Europe* [Situația femeilor rome/țigănci în Europa] [E situacia e romneangi/tiganura ande Europa] 222
KÓCZÉ Angéla: *Demnitate pentru Toți*. *Patyiv savorengi ando vazdimos* [Dignity for All] 233
Jana LUPTÁKOVÁ: *Fórum pre Rómske ženy – Forum Pale Romnja. Forum for*

Roma women. *Forumul femeilor rome* 238
Violeta DUMITRU: *Clubul Femeilor Rome şi Asociația Femeilor Rome din România* [Roma Women's Club and the Association of Roma Women from Romania] [O Clubo e Romneango thaj e Asociacia e Romneangi andar e Romania] 241
MAGYARI Noémi, MOLNÁR Emese, Kinga PAKUCS, Iulia PASCU, Alis PIȚIGOI: *Organizații pentru femei Romani* [Organizations for Romani Women] [Organizacia andar e romnea] 246
Barbara EINHORN: *Entering the mainstream. Intrarea în mainstream. Dinimos po ciacio drom* 253

Cuprinsul celui de al doilea număr, 2010

► ***http://www.femrom.ro/nevikali-2010.html#2000***

STUDIES / STUDII / SIKIMATA
Enikő Vincze: Culture, Rights and Moral Entitlement *[Cultură, drepturi şi îndreptățire morală]*
[Kultura, zakonura/ciacimos thaj moralno vazdimis] 9
J. Maki Motapanyane: Notes on Agency, Empowerment and Feminist Consciousness
[Note despre agenție, putere şi conştiință feministă] [Righe pala e Agencia, Zuralimos thaj Juivlicano ghi] 29
Teodora Krumova: Breaking the Barriers: The Status of Romani Women in Bulgaria
[Rupând barierele: statutul femeilor rome din Bulgaria] [O pharadimos e barengo: o than e Romneane Jiuvleango ande Bulgaria] 41

INTERVIEWS / INTERVIURI / INTERVIURA
Letiția Mark & h.arta: About Caring and Responsibility in Relation to Those You Address 59, Despre grija şi responsabilitatea pe care o ai față de cei/cele cărora te adresezi 64, Andar i grìza aj o godorvalipen kaj si tut anglal e manuśa kaj kames te aśunen tut 69
Ilona Lăcătuş & Csilla Könczei: From Youth to Aging 73, De la tinerețe până la bătrânețe 81,
Dj'ande munŕo tîrnipo zhin ande munŕo phuripo 89

ESSAYS / ESEURI / ESEURA

Letiția Mark: Why I Became a Feminist 97, De ce am devenit feministă 101 *[Sostar kerdilem feminista]*
Kinga Kali: Gypsy Reality *[Realitatea țigănească] [Trajo Romano]* 105
Mihaela Gheorghe: Roma Girls / Women in European Provinces 109, Fetele/ femeile rome din provincie în Europa 113 *[Chevor/jiuvlea romane andar e forura/ gava ande Europa]*
Emma Roper Evans: Halting Air *[Stoparea aerului] [Ashadimos e luftosko]* 117
Mariana Dobre: Summon to Courage 121, Îndemn la curaj 124 *[Zurialimos po bi darajmos]*
Simona Gamonte: How the Crazy Woman's Earrings Have Appeared? 127, Cum au apărut cerceii nebunei 129 *[Sar aresle e dile zlaga]*
Maria Serban-Temisan: In Search of the Romani Woman from the "Regina" Soap Opera to the Real Life *[În căutarea femeii rome – de la serialul „Regina" la viața reală] [Rodimos e romne jiuvleako- katar o serial „Regina" ka o ciacio trajo]* 132

ACTIVISMS / ACTIVISME / AKTIVISMURA

Romani Women Manifesto with the Occasion of the International Women's Day, 08.03.2010 - 137, Manifestul femeilor rome cu ocazia Zilei Internaționale a Femeii, 8 martie 2010 - 140, *[O manifesto e romane jiuvlengo- kana sas o Buthemutno Ges e Juvlengo, 8 martie 2010]*
On a Road to Equality: FRA Roundtable Discussion with Romani and Traveller Women

Cordoba, Spain, 06-07.04.2010 *[În drum spre egalitate. Masă rotundă cu femei rome şi nomade, Cordoba, Aprilie 2010] [Po drom vash e egaliteta/ jekh fi alo droma. Kidimos ka e rotudo mesaja/sinja e romane jiuveanca thaj cerhara, Cordoba, Aprilie 2010]* 142
The *I'm a Roma Woman* Regional Campaign Video, Romedia Foundation *[Video – Campania regională "Sunt femeie romă" Fundația Romedia] [Videovo - regionalno Campania„ Sim romani jiuvli" e Fundacia Romedia]* 144
"I Have Always Been Interested in the Use of Power but to Me that Means Helping to Empower Others – Especially Young Women – to Help Them Have an Easier Life than My Mother and I Have Had". Interview with Michaela Walsh by Alina Poşircă *[Interviu cu Michaela Walsh de Alina Poşircă] [Intervivo e Michaela Walsh-asa katar e Alina Poşircă]* 146
Ana Contreras: Drom Kotar Mestipen: How Romani Women Dreams Come True *[Cum devin realitate visurile femeilor rome – Asociația Romă a Femeilor Drom Kotar Mestipen, Barcelona] [Sar aresen ciacimos ando trajo e sune e romane jiuvleange- e Asociacia Romani e Jiuvleange Drom Kotar Mestipen, Barcelona]* 150
Carmen Gheorghe / h.arta: See Me as I Am. Words and Images of Roma Women 153, Priveşte-mă aşa cum sunt. Cuvinte şi imagini ale femeilor rome 155, Dikh man kadă sar sem. Lava aj dikimata le rromnenqe 157

REFLECTIONS / REFLECȚII / GINDIMOS
Noémi Magyari: A Project for Social Justice 159, Un proiect pentru dreptate socială 164
[Jiekh projekto vash o socialno ciacimos]

Andra-Mirona Dragotesc: How We Navigate Toward Human Rights on the Sea of Tradition and Culture? 169 Cum navigăm înspre drepturile omului în marea tradiției şi culturii? 176

POETRIES / POEZII / POEZIE
Gypsylia: Demență subtilă 183 [Subtle dementia] [Harno Dilipen] 183;
Ultima “scriere”, de ieri [The last “writing”, from yesterday] [O paluno ”ramosarimos” de araki] 184
Marconi Rupa: căutând 186, rodas 186 [Searching]; si so si 187, e ce e 187 [It is what it is];

Soske bistras? 188; De ce uităm? 188 [Why do we forget?]
Elena Mihalache: Loc de joacă [Hide and seek] [O khelipe sar garadivmos] 189

AUTHORS / AUTORI / E AUTORURA 191

Cuprinsul numărului trei, 2011,

► ***http://femrom.ro/infopub/2011/revista%20NSK%203_20-07-11.pdf***

Letiția Mark: Message to the readers of Nevi Sara Kali 9 [Mesaj către cititorii/cititoarele revistei Nevi Sara Kali] [Mesajo karing ko ginavel o liloro Nevi Sara Kali]

Documenting lives [Documentând vieți] [O traj o dokumentuime]
Marlene Kadar: The devouring traces of Roma in the Holocaust/Porrajmos 11 [Urmele sfâşietoare ale Holocaustului romilor, Porrajmos] [E pharraimoske vurmi e rromenge ando Pharraimos/Holocaust]
Kinga Kali: Recycled tradition 35 [Tradiție reciclată] [Nevjardi tradicia]

Multiple identities and discriminations [Identități şi discriminări multiple] [Butane identitetura taj diskriminacie]
Enikő Vincze: The intersectionality of social status, ethnicity and gender in schooling 43 [Intersecționalitatea statului social, etnicității şi genului în şcolarizare]

[I intersekcionaliteta e socialo statusoski, etnicitetaki taj lingangi ando śkolipe]
Harbula Hajnalka: Experiences of ethnic and gender discrimination 72 [Experiențele discriminării etnice şi de gen] [Phiradimata pala e etnikani taj lingangi diksriminacia]
Alis Costescu, Kinga Pakucs, Anca Sârbu, Andreea Stroie: Approaches towards intersectionality 86 [Abordări ale intersecționalității] [Aspektura pala i intersekcionaliteta]
Andreea Racleş, Ştefania Voicu: Access to labor market and cultural consumption among Romani women: frameworks of discrimination 98 [Accesul pe piața muncii şi consumul cultural
în rândul femeilor rome: cadre ale discriminării] [Aresipe paśa e butyako piaco taj kulturalo konsumpcia maśkar e rromane źuvla: e diskriminaciaki rama]
Photographic illustration: A world with flowers, photos made by Babi, Cantonului street, Cluj [Ilustrații fotografice: O lume cu flori, fotografii realizate de Babi, strada Cantonului, Cluj] [Fotografiangi illustracia: Jekh luma/sveto luludyanca, patretura line khatar i Babi, Cantonului vulica, Cluj]

Everyday realities [Realități cotidiene] [Sako dyeseske /di veseske ćaćunimata]
Noémi Magyari: The gender order and work in a Roma community from Cluj 110 [Ordinea de gen şi munca într-o comunitate de romi din Cluj] [E lingango anglunipe taj buti e rromane kommunasa anda' Cluj]
Dora Ghecenco: Evicted, relocated, and looking for a decent housing 140 [Evacuat, mutat, şi în căutarea unei locuiri decente] [Naśadyon khatar penge khera, traden pe pe neve thana, haj rodena maj laćho kher]

Photographic illustration [Ilustrații fotografice][Fotografiangi illustracia] gLOC
Lidia Gheorghiu, Michael J.R. Butler: What's the effect of the public policies on the Roma women in Romania? 152 [Efectul politicilor publice destinate femeilor rome din România]
[So si o efekto e publiko politikango karing e rromane źuvla ande Rumunia?]

Voices to be heard [Voci ce treb uie auzite] [Glasura te aśundyon pe]
Making a living in a segregated urban area, narratives recorded by Enikő Vincze 156 [Traiul cotidian într-o zonă urbană segregată, narative înregistrate de Enikő Vincze]
[Sar trail pe ande'kh ulado than e forosko, narrativura line khatar Eniko Vincze]
Photographic illustration: photos from Cantonului street, Cluj by Babi [Ilustrații fotografice: poze de pe strada Cantonului, Cluj, de Babi] [Fotografiangi illustracia: fotovura line ande Cantonului vulica, Cluj khatar i Babi]
Two success stories, stories collected by Agneta Nica 173 [Două poveşti de succes, colectate de Agneta Nica] [Duj baxtale storivura, storivura kide khatar Agneta Nica]
Ramona Cara: Role models 180 [Modele de rol] [Rolake modelura]
Photographic illustration: Ramona and her friends [Ilustrații fotografice: Ramona şi prietenii ei] [Fotografiangi illustracia: Ramona hai lake amalina]

What is women's agency for? [La ce foloseş te activismul femeilor?] [Pa la soste si l źuvlangi agentura?]
Alexandra Oprea: Reclaiming victimhood, rethinking agency 183 [Revendicarea statutului de victimă şi regândirea factorului activ] [E viktimimasko nevo rodipe, e agenturako nevo gindisaripe]

Enikő Vincze: What kind of feminism I wish for on Women's International Day 190 [Ce fel de feminism îmi doresc de Ziua Internațională a Femeilor] [Savo feminizmo mangava me pe Źuvlango Internacionalo Dyes]

Stories of failure and success [Poveş ti despre eşe curi şi success] [Storivura e perav imoske taj a bax talimoske]
Letiția Mark: "Equality through Difference. Roma Women's Access on the Labor Market".
Experience of first wave applicants for projects supported by European Social Fund 193 Jekhipen ade diferencia. O Acceso e romane Juvleango po foro la Butyiarimasko.
E experiencia el anglune aplikacienge pala e projektura vazdine vash
o programo Europako Socialno Fondo 199 ["Egalitate prin diferență. Accesul femeilor rome pe piața muncii". Experiența primului val de aplicanți de proiecte susținute prin programul Fondul Social European]

Authors / Autori / E autorura 206
Abstracts / Sumar / **Abstraktura** 215

egalitate
diferență
jiekhipen
diferéncia

NEVI
ŞARA
KALI

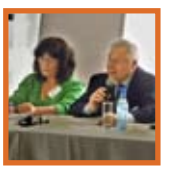
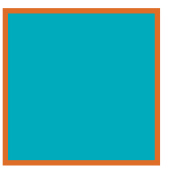

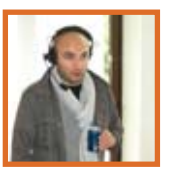

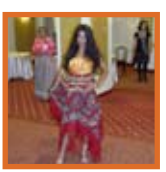

NU
VIOLI

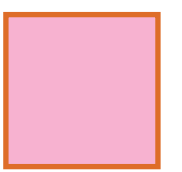

CAPITOLUL 5
Managementul proiectului

► **http://www.femrom.ro/managementproiect.html**

► **http://www.femrom.ro/organizatiipartenere.html**

Organizare

Managementul de proiect include activitățile de coordonare din cadrul organizațiilor partenere, precum şi cele care gestionează colaborarea între organizații pe activități punctuale, şi desigur şi administrarea întregului proiect în relația dintre parteneri şi în relația cu finanțatorul. Fiecare organizație parteneră este implicată în mai multe tipuri de activități, activitățile la rândul lor fiind coordonate de câte o organizație parteneră, responsabilă pentru implementarea acestora. Echipa de management a proiectului, în colaborare cu echipele de coordonare ale organizațiilor partenere, răspund de buna desfăşurare a întregului proiect, de realizarea scopurilor acestuia şi de raportările făcute către finanțator.

Proiectul “Egalitate prin diferență. Accesul femeilor rome pe piața muncii” este realizat printr-un parteneriat format din patru organizații ne-guvernamentale, trei dintre ele din România, iar una (Fundația Autonómia) din Ungaria, precum şi dintr-o instituție publică (Primăria Municipiului Timişoara) şi o agenție guvernamentală cu birouri şi în regiunile unde ne desfăşurăm activitatea.

Managementul de proiect este asigurat de Solicitantul din Timişoara, Asociația Femeilor Țigănci “Pentru Copiii Noştri”, iar parteneriatul acestuia cu celelalte organizații se bazează pe un acord semnat din momentul depunerii cererii de finanțare. Trei dintre organizațiile partenere sunt organizații pentru romi, Solicitantul, precum şi Asociația Parudimos din Timişoara şi Agenția Națională pentru Romi, iar celelalte au derulat în anii precedenți mai multe proiecte (de cercetare sau de intervenție socială) vizând comunitățile de romi. Deciziile majore ale proiectului se iau de către bordul acestuia.

Colaborarea în cadrul parteneriatului se bazează pe o diviziune a muncii bine organizată şi pe cooperarea între organizații şi angajații acestora în cadrul diferitelor activități. Fiecare activitate este coordonată de către una sau două organizații partenere, acestea asumându-şi responsabilitatea pentru implementarea acestora şi atingerea rezultatelor planificate în urma mobilizării şi organizării grupelor de experți implicați în activitățile respective, constituite din angajații diferitelor organizații.

Amplasarea fizică şi sfera de activitate a organizațiilor partenere face posibilă îmbinarea în cadrul proiectului a elementelor locale, cu cele regionale şi multiregionale, naționale şi transnaționale. Organizațiile din Timişoara, Asociația Femeilor Țigănci “Pentru Copiii Noştri” şi Asociația Parudimos implementează pe plan local/ regional activitățile pentru asigurea incluziunii sociale (informare, consiliere psihologică, mediere, acompaniere, plasament, cursuri în TIC, bursa locurilor de muncă), în colaborare cu biroul regional de Vest al Agenției Naționale pentru Romi, dar şi pe baza rezultatelor cercetării. Fundația Desire asigură realizarea cercetării (ancheta sociologică, focus grup, studii calitative, analize de politici

publice, și studiu despre piața forței de muncă) în patru regiuni ale României (în particular în patru mari oraşe, Bucureşti, Iaşi, Timişoara, Cluj) şi coordonează activitățile producătoare de publicații/ghiduri, pliante, afişe, revistă, rapoarte, materiale publicitare, film (diseminate pe plan național și internațional). Agenția Națională pentru Romi este implicată în derularea sesiunilor de formare şi a campaniilor de informare, având un rol important în diseminarea materialelor publicitare în întreaga țară. Partenerul transnational, Fundația Autonómia din Ungaria contribuie la schimbul de bune practici în domeniul creşterii accesului romilor pe piața muncii, oferind şansa partenerilor din România ca aceştia să cunoască rezultatele sale în acest domeniu. Colaborarea între Asociația Femeilor Țigănci “Pentru Copiii Noştri” şi Fundația Desire în editarea şi publicarea revistei femeilor rome “Nevi Sara Kali” se desfășoară și cu scopul creşterii impactului transnațional al proiectului..

■ Întâlnirea semestrială a partenerilor, 29 octombrie 2010, sediul AFT

■ Întâlnire semestrială, 29 noiembrie 2010, Primăria Timişoara

Echipa de proiect şi contacte

ASOCIAȚIA FEMEILOR ȚIGĂNCI “PENTRU COPIII NOŞTRI”

Str. Dorobanților Nr. 42, 300309 Timişoara, România

Tel/Fax: +40256-206083

E-mail: aft.pentrucopiiinostri@yahoo.com, aft@femrom.ro

Echipa de management

Manager: Mark Letiția

Asistent manager: Pataki Ildikó, Lazăr Theofild , Păşcuță Adrian

Responsabil financiar: Florea Florina, Pascu Lenuța Brînzei, Balica Mihaela, Faur Mariana

Consilier juridic: Nagy Monica, Păunescu Virginia Cecilia, Atanasescu Alina

Secretar: Poșîrcă Larisa, Anderca Georgiana

Echipa de implementare

Psiholog: Liță Maria

Asistent social: Mark Antoniu

Consilier de ocupare: Petru Marcel

Operator de teren: Petru Agneta

Traducere romani: Petru Gheorghe, Sima Diana

Educatoare: Negreanu Luiza

Profesor de limba română: Mocuța Georgeta

Profesor de matmatică: Dobroică Maria

Arhivar: Halmagian Codruța

TIC: Ududec Paul

Studiu bune practici: Loreni Baciu

Asistent proiect pe activități: Cojocaru Dan

FUNDAȚIA DESIRE

Str. Vîntului nr. 35, 400221 Cluj, România

E-mail: desire_cluj@yahoo.com, desire@femrom.ro

Tel/Fax: +40-740-137560, +40-740-137586

Echipa de coordonare

Coordonator: Harbula Hajnalka

Expert relații publice: Magyari Noémi

Contabil: Hegyesi Enikő

Echipa de implementare

Cercetător principal: Vincze Enikő

Sociolog: Magyari Nándor, Kozák Iuliu Horațiu

Formator: Moraru Camelia, Pecican Ovidiu, Pecican Amalia

Specialist în oportunități egale, non-discriminare şi gen (scriere ghid şi formator): Vincze Enikő

Organizare campanii de informare şi sesiuni de formare: Pepenel Valentin, Hetea Cristian

Grafician şi tehnoredactor: Surdu Adina, Sütő Ferenc

Designer pagina de internet şi identitate vizuală: Miklósi Dénes, Miklós Szilárd

Operator film şi video-montaj: Schneider Tibor

Traducător engleză: Kozák Iuliu Horațiu

Transcriere interviuri: Kolumbán Levente

Operatori de teren cercetare: Bâzga Alexandra, Bebi Cosana, Bica Mihai, Budulică Corina, Căldărar Alexandru, Ciobanu Vlad, Cojocaru Constantin, Constantin Andrei, Constantin Daniel, Cristea Ionela, Dragotesc Andra-Mirona, Iacob Mariana, Jakab Zoltán, Kertész Melinda, Lăcătuș Crăciun Ioan, Moldovan Ancuța, Negreanu Luiza, Petru Marcel, Pienar Răzvan, Rădulescu Ionuț, Rădulescu Sorina, Șandor Rafaela, Stan Florentin, Stan Ștefan, Stoianov Cristina, Vulturar Edith, Zamfir Georgiana, Zidărescu Mircea

ASOCIAȚIA PARUDIMOS

Bld. 16 Decembrie 1989, Nr. 7, ap. 12, 300200 Timişoara, România

E-mail: parudimos@yahoo.com, parudimos@femrom.ro

Tel/Fax: +40-0256-221312

Echipa de coordonare

Coordonator: Marcu Carmen, Bica Mihai Călin, Bebi Leonard

Asistent coordonator: Bușa Nicoleta, Bica Mihai, Lupușor Anda Marina

Contabil: Florea Florina

Echipa de implementare

Psiholog: Georgescu Monica

Asistent social: Chiş Florica

Consilier de ocupare: Bebi Leonard

Operatori de teren: Barbu Mircea, Bebi Rafael, Bica Mihai, Boka Andreea, Cobzaru Constantin, Jurj Călina, Neda Petru, Nicola Marius

AGENȚIA NAȚIONALĂ PENTRU ROMI

Str. Splaiul Independentei, nr. 202, et. 8, Bucuresti

Tel. : 021 311.30.48,Fax : 021 311.30.47

E-mail: info@anr.gov.ro.

Preşedinte: Ilie Dincă

Persoană de contact: Alina Ene

Birouri regionale: Cristian Hetea, Tică Constantin

PRIMĂRIA MUNICIPIULUI TIMIŞOARA

B-dul C.D. Loga, nr. 1, 300030 Timişoara

Telefon: 0256-408300

Fax: 0256-490635

Call Center: 0256-969

Email: primariatm@primariatm.ro

Persoană de contact: Violeta Mihalache

FUNDAȚIA AUTONÓMIA (Autonómia Alapítvány)

Pozsonyi út 14. II/9, 1137 Budapest, Ungaria

Tel: (06 1) 237-6020, Fax: (06 1) 237-6029

Coordonator: Csongor Anna

Echipa de implementare: Lukács György, Nun András, Tanaka Jennifer

egalitate
diferență
jekhipen
diferìncia

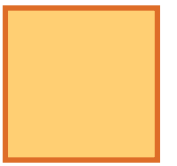

NEVI
ŠARA
KALI
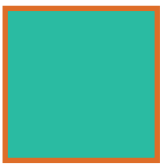

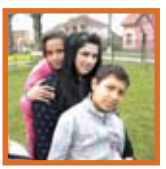

NU
VIOLI

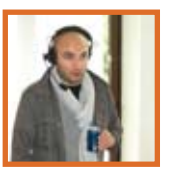

CAPITOLUL 6
Informare şi publicitate

► **http://www.femrom.ro/infopublicitate.html**

Activitatea de informare şi publicitate a inclus producerea şi diseminarea mai multor tipuri de produse, cum ar fi materialele publicitare (articole în presa scrisă, emisiuni de radio şi de televiziune), videoclipurile şi filmul proiectului, conferința internațională, dezbaterile publice, albumul şi rapoartele anuale ale proiectului. Prin această activitate, echipa de implementare a urmărit promovarea proiectului în diferite cercuri, având în vedere diversitatea publicului interesat.

Materiale publicitare (http://www.femrom.ro/materialepublicitate.html)

Articole în presa locală şi centrală

08.12.2008, Ziarul Vestul, *Sprijinirea accesului femeilor rome pe piața muncii*

09.12.2008, Revista Divers, *Egalitate prin diferență. Accesul femeilor rome pe piața muncii*

Decembrie 2008, Monitorul Timişoara, *Articol prezentare proiect*

Ianuarie 2009, Nr. 74, Monitorul Primăriei Municipiului Timişoara, *Despre proiectul Egalitate prin diferență*

21.01.2009, Ziua de Vest, *Accesul femeilor rome pe piața muncii la Primăria Timişoara*

Februarie 2009, Observator cultural, Nr. 461, *Femeile rome, oportunitățile egale şi criza economică. Preambul la un proiect*, de Enikő Magyari-Vincze, http://www.observatorcultural.ro/Femeile-rome-oportunitatile-egale-si-criza-economica*articleID_21214-articles_details.html

19.05.2009, Transindex, *FEMROM - esélyteremtő program válság idején*, de Harbula Hajnalka, http://figyelo.transindex.ro/?cikk=953

16.06.2009, Transindex, *Akciókutatás a romák munkapiaci helyzetéről*., de Magyari Nándor László

16.06.2009, Agenda, *Bursa locurilor de muncă - Oferte pentru persoanele de etnie romă*

18.06.2009, Timiş online, *Bursa locurilor de muncă pentru rromi*

…. Ziarul Actual Vest, *Semnal: Femeile rome care visează la un loc de muncă au un adversar mai îndârjit decât dificultățile economice: prejudecățile angajatorilor*, de Geanina Jinaru

16.09.2009, Făclia, *Sprijin pentru femeile rome printr-un proiect european*, de Maria Gatea

17.09.2009, Transindex, *Kilépni a spirálból. Szivesen dolgoznának a romák ha lenne mit*, de Sipos Zoltán

Septembrie 2009, Observator cultural, Nr. 52, *Despre muncile romilor, femeilor şi societatea ideală*, de Enikő Vincze, Hajnalka Harbula, Camelia Moraru, http://www.observatorcultural.ro/Despre-muncile-femeilor-romilor-si-societatea-ideala*articleID_22840-articles_details.html

Octombrie 2010, Observator cultural, Nr.546, *Nomadism, liberă circulație şi „cultura muncii*“, de Enikő Vincze

http://www.observatorcultural.ro/Nomadism-libera-circulatie-si-cultura-muncii*articleID_24394-articles_details.html

2010, Studia Politica, *A project for social justice - Film review* [Un proiect pentru dreptate socială], de Noémi Magyari

06.01.2011, Community Blog, *Román-roma-cigány***,** de Enikő Vincze

http://www.commmunity.hu/2011/01/06/roman-roma-cigany/

10.01.2011, Critic Atac, *Român-rom-țigan,* de Enikő Vincze

http://www.criticatac.ro/3795/roman-%E2%80%93-rom-%E2%80%93-tigan/

Articole apărute cu ocazia Zilei Internaționale a Romilor din 8 aprilie 2011 la Timişoara, manifestări culturale organizate de Asociația Femeilor Țigănci pentru Copiii Noştri, Asociația Parudimos şi Alianța Civică a Romilor din România:

http://www.opiniatimisoarei.ro/ziua-internationala-romilor-sarbatorita-cu-fast-la-timisoara-dansuri-muzica-fuste-traditionale-si-campanie-umanitara-pentru-tamango/08/04/2011

http://www.timnews.ro/timisoara-ziua-internationala-romilor/

http://www.ziuadevest.ro/actualitate/18505-ziua-internaional-a-romilor-in-timioara.html

http://banateanul.gandul.info/ultima-ora/ziua-internationala-a-romilor-sarbatorita-la-timisoara-8108225

http://www.locale.astonsoftware.ro/timis/454-economic/9457-timisoara-8-aprilie-ziua-internaional-a-romilor.html

http://www.bihon.ro/parada-de-ziua-internationala-a-rromilor-confundata-de-timisoreni-cu-o-nunta-tiganeasca/900772

Interviuri radio

Interviu despre lansarea proiectului difuzat la Radio Guerilla Cluj, cu participarea lui Iuliu Kozák, asistent sociolog şi Enikő Magyari-Vincze, coordonator de proiect Fundația Desire, ianuarie 2009

Interviu cu Letiția Mark, preşedinta Asociației Femeilor Țigănci “Pentru Copiii Noş-tri” şi Carmen Marcu, preşedinta Asociației Parudimos despre bursa locurilor de muncă, difuzat la emisiunea “În rând cu lumea”, Radio Timişoara, 30 iunie 2009

Emisiuni TV

Interviu despre proiect şi despre ancheta sociologică derulată în cadrul proiectului, la “Emisiunea pentru Minorități” a TVR Cluj, cu participarea lui Nándor Magyari, sociolog şi Iuliu Kozák, asistent sociolog, difuzat în martie 2009

Emisiune despre proiect si despre Sesiunile de formare desfăşurate în Cluj, la Emisiunea “Transilvania Policromă” a TVR Cluj, cu participarea lui Carmen Marcu preşedinta Asociatiei Parudimos şi Enikő Vincze, preşedinta Fundației Desire, 22 iunie 2009

Participarea la Emisiunea “Transilvania Policromă” a TVR Cluj, Enikő Vincze, preşedinta Fundației Desire, 14 septembrie 2009

Interviu cu Letiția Marc la TVR Iaşi despre proiect şi sesiunea de formare din Iaşi, august 2009

Participarea la emisiunea din Studioul Teritorial TVR Cluj, octombrie 2011.

Videoclipuri (http://www.femrom.ro/videoclipuri.html) şi spot audio

(http://www.femrom.ro/index.html)

Scopul acestora este promovarea proiectului prin diseminarea mesajelor sale principale pentru un public larg. Ele sunt prezentate şi cu ocazia evenimentelor organizate în cadrul proiectului (sesiuni de formare, campanii de informare, dezbateri publice etc).

Filmul proiectului (http://femrom.ro/filmulproiectului.html)

Prima parte a filmului realizată în 2009, *“Un proiect pentru dreptate socială (A project for social justice)”* este o filă din istoria sa vizuală. Ea dezvăluie imagini şi narative despre activitățile derulate de-a lungul primului său an prin prisma persoanelor din echipele de implementare din Timișoara și Cluj.

În 2010 filmul prezintă aspecte legate de căutarea unui loc de muncă, aşa cum sunt ele relatate de persoane din comunități de romi cunoscute de-a lungul cercetării calitative din anul doi de proiect: “*Luptând pentru demnitate (Striving for dignity)*”pune în legătură lipsa accesului la muncă decentă cu fenomenul segregării rezidențiale şi al evacuărilor forțate din oraşul Cluj, precum şi cu migrația economică transnațională şi expulzările din Franța experimentate de către membrii unei comunități de romi din Satchinez, județul Timiş.

Ultima parte a filmului realizată în 2011, "*Prin stimă de sine, pentru schimbare (Towards a change through self-esteem)"* reflectă eforturile proiectului și ale persoanelor dezavantajate de etnie romă de a-și soluționa problemele prin acțiuni și măsuri ce le asigură recunoaștere și respect.

Conferința internațională „Femeile rome pentru egalitate de şanse”

Conferința internațională „*Femeile rome pentru egalitatea de şanse/ Romani women for equal opportunities*” s-a desfăşurat în Timişoara între 30 iunie – 2 iulie 2011. Ea a urmărit să promoveze rezultatele proiectului şi să creeze un spațiu pentru un dialog interdisciplinar şi transnațional despre problemele sociale adresate şi prin proiectul “Egalitate prin diferență. Accesul femeilor rome pe piața muncii”.

■ Letiția Mark ■ Philippe Hatt

Ilie Dincă

Ákos Topolánszky

■ Anna Csongor

■ Harbula Hajnalka

■ Anita Czinkóczi

■ Natasha Lamoreux

■ Enikő Vincze

■ Letiția Mark

■ Theofild Lazăr

■ Leonard Bebi

Violetta Zentai

Crina Morteanu

Viorica Gotu Oana Ciurea

■ Raluca Popa ■ Selena Vasile ■ Crina Morteanu ■ Violetta Zentai ■ Natasha Lamoreux

■ Violetta Zentai ■ Lídia Balogh ■ Kitti Baracsi

■ Montserrat Sanchez Aroca ■ Sebihana Skenderovska ■ Teodora Krumova

Kozák Iluiu Horațiu

Rosemary Kostic Cisneros

Csongor Anna

Adriana Toma

Programul conferinței

30 iunie 2011

10.00 – 10.40 Opening speeches on promoting projects for Roma

Philippe Hatt, Head of Unit F 5 (Romania, Bulgaria, Malta) in DG Employment, European Commission

Adriana Toma, OIRPOSDRU Timisoara

Moderator: Letiția Mark, Roma Women's Association for Our Children, Timisoara

10.40 – 11.50 Introducing the project "Equality through difference"

Letiția Mark, president of the Roma Women's Association for Our Children: *Mission and objectives*

Enikő Vincze, president Foundation Desire: *Research activities and publications*

Theofild Lazăr, assistant project manager: *Activities for social inclusion*

Leonard Bebi, president Association Parudimos, Timisoara: *Activities for social inclusion*

Ilie Dincă, president National Agency for Roma

Anna Csongor, president Foundation Autonómia, Budapest: *Cross border learning within the project – the examples of Hungarian Roma initiatives*

Moderator: Hajnalka Harbula, project coordinator, Foundation Desire, Cluj

11.50 – 12.10 Coffee break

12.10 – 13.40 Setting the framework:
Roma, women and equal opportunities

Ákos Topolánszky, rapporteur for the European Economic and Social Committee, Section for Employment, Social Affairs and Citizenship, Budapest: *Roms – Societal empowerment and integration*

Crina Morteanu, ERSTE Foundation, Bucharest: *Early marriages and Roma women*

Enikő Vincze, Foundation Desire, Cluj: *Culture, rights, and Roma women for equal opportunities*

Discussions

Moderator: Theofild Lazăr, Roma Women's Association for Our Children

13.40 – 15.40 Lunch break

16.00 – 18.00 Structural funds and projects for Roma

Oana Ciurea DG Employment, European Commission: *European Social Fund and Roma projects*

Ilie Dincă, president of the National Agency for Roma: *Projects on employment and social economy implemented by the National Agency for Roma, Romania*

Carmen Brici, organization Romani Criss, Bucharest: *Projects for improving the access to education of Roma children from Romania*

Teodora Krumova, Center Amalipe, Veliko Turnovo, Bulgaria: *Structural funds and projects for Roma. The Bulgarian example*

David Mark, president Civic Alliance of Roma from Romania: *The project "Equality through difference. Roma women's access to the labor market" in the context of Romanian projects funded by the European Social Funds*

Discussions

Moderator: Gyula Kozák, ISPMN, Cluj

19.00 Dinner and Romani cultural evening

Towards recognition through fashion, Romani Design Budapest Hungary

Coordinator: Leonard Bebi, Association Parudimos, Timisoara

1 iulie 2011

10.30 - 12.00 The social inclusion of Roma women: problems, strategies and results

Lídia Balogh, MONA – Foundation for the Women of Hungary, Budapest: *Current Issues in Europe Regarding the Social and Political Inclusion of Romani Women*

Kitti Baracsi, Colorful Pearls Association, Pécs: *Women's empowerment through networking*

Montserrat Sanchez Aroca, Drom Kotar Mestipen, Barcelona: *Roma women's organizing in Spain*

Discussions

Moderator: Carmen Gheorghe, Together Agency, Bucharest

12.00 – 12.20 Coffee break

12.20 – 13.50 Researches regarding the access of Roma to employment/ decent work/ labor market

Gyula Kozák, researcher on the project Equality through difference. Roma women's access to the labor market, Foundation Desire, Cluj: *Local labor market recruitment and job opportunities for Roma*

Sebihana Skenderovska, National Roma Centrum, Kumanovo, Republic of Macedonia: *Access to labor market and inequalities faced by Romani women*

Carmen Gheorghe, Together Agency, Bucharest: *Forms of representation of the rights of Roma women on labor market*

Discussions

Moderator: Raluca Popa, UN Entity for Gender Equality and the Empowerment of Women

14.00 – 16.00 Lunch break

16.00 – 17.30 Roundtable discussion: Romani women and civic activism

Discussants: Letiția Mark, AFT, Timişoara; Crina Morteanu, ERSTE Foundation, Bucharest; Rosemary Kostic Cisneros, Drom Kotar Mestipen, Barcelona; Teodora Krumova, Center Amalipe, Veliko Turnovo, Bulgaria; Sebihana Skenderovska, National Roma Centrum, Kumanovo, Republic of Macedonia; Violetta Zentai, CEU CPS Budapest Hungary.

Moderator: Enikő Vincze, Foundation Desire, Cluj

17.30 – 19.00 Cultural event

Nevi Sara Kali. Roma Women's Journal (Letiția Mark, AFT; Enikő Vincze, Foundation Desire; Anita Czinkóczi, Open Society Roma Initiatives, Budapest*;* authors' talks)

Film screening: *Luptând pentru demnitate* (Striving for dignity), film of the project, 2010

19.30 Dinner

2 iulie 2011

10.00 – 11.50 The promotion of equal opportunities

Violetta Zentai, Director CEU Center for Policy Studies, Budapest: *Intersectionality in policies for equal opportunities*

Raluca Popa, United Nations Entity for Gender Equality and the Empowerment of Women, Bratislava: *United Nations and Women's Empowerment*

Natasha Lamoreux, Masters of Arts Candidate, Human Rights and Humanitarian Assistance Center for Global Affairs, New York University

Selena Vasile, MMFPS, Bucharest: *The Ministry of Labor, Family and Social Protection, the Directorate Equal Opportunities between Women and Men: activities and results*

Discussions

Moderator: Crina Morteanu, ERSTE Foundation, Bucharest

11.50 - 12.10 Coffee break

12.10 – 13.00 Conclusions and conference closing

The organizing team

13.00 – Lunch

Petru Gheorghe

Norica Costache

■ Norica Costache ■ Sima Dana

Concluziile conferinței

În atenția

Guvernului României

Ministerului Muncii, Familiei şi Protecției Sociale, România

Agenției Naționale pentru Romi, România

Programului Operațional Sectorial pentru Dezvoltarea Resurselor Umane, Bucureşti

Direcției Generale de Ocupare al Comisiei Europene

Comisiei Europene, Fondul Social European

Comitetului Economic şi Social European

Timişoara şi Cluj, 06.07.2011

Asociația Femeilor Țigănci „Pentru Copiii Noştri" a avut onoarea să găzduiască în Timişoara, între 30 iunie şi 2 iulie 2011 conferința internațională „**Femeile rome pentru egalitatea de şanse".** Conferința a fost organizată în cadrul proiectului „Egalitate prin diferență. Accesul femeilor rome pe piața muncii", implementat de Asociația Femeilor Țigănci "Pentru Copiii Nostri" din Timişoara în parteneriat cu Fundația Desire din Cluj, Asociația Parudimos din Timişoara,

Agenția Națională pentru Romi, Primăria Timişoara, şi Fundația Autonómia din Ungaria. Proiectul este co-finanțat prin Programul Operațional Sectorial pentru Dezvoltarea Resurselor Umane 2007 - 2013 “Investeşte în oameni!”, Fondul Social European [http://www.femrom.ro].

Scopul conferinței “Femeile Rome pentru Egalitatea de Şanse” a fost promovarea rezultatelor proiectului “Egalitate prin diferență. Accesul femeilor rome pe piața muncii”, precum şi asigurarea unui spațiu al dialogului interregional, transnațional şi interdisciplinar privind atât situația femeilor rome în societatea contemporană, cât şi activismul femeilor rome pentru asigurarea egalității de şanse pentru toate categoriile sociale, şi în primul rând pentru persoanele defavorizate datorită etniei, genului şi/ sau vârstei lor.

Invitații de onoare din partea Direcției Generale de Ocupare al Comisiei Europene, din partea Comitetului Economic şi Social European, al Open Society Institute şi al Central European University din Budapesta, al Entității Națiunilor Unite pentru Egalitatea de Şanse şi Emanciparea Femeilor din Bratislava, al Direcției Egalității de Şanse între Femei şi Bărbați de la Ministerul Muncii, Familiei şi Protecției Sociale, al Fundației ERSTE din România, precum şi al Organismului Intermediar Regiunea de Vest al Programului Operațional Sectorial pentru Dezvoltarea Resurselor Umane au accentuat importanța, dar şi dificultatea programelor din domeniul ocupării. Într-un final, ei au apreciat rezultatele proiectului „Egalitate prin diferență. Accesul femeilor rome pe piața muncii” care, prin abordarea ei complexă, a reuşit să acționeze pe plan local, regional şi transnațional asupra mai multor factori care funcționează ca obstacole în calea afirmării egale în domeniul ocupării a femeilor şi tinerilor din comunitățile de romi marginalizate.

Reprezentanții organizațiilor partenere, ai Asociației Femeilor Țigănci „Pentru Copiii Noştri”, ai Fundației Desire, ai Asociației Parudimos, ai Agenției Naționale pentru Romi şi ai Fundației Autonómia au accentuat importanța încrederii reciproce şi solidarității transetnice care a caracterizat echipa proiectului şi a făcut posibilă depăşirea dificultăților administrative cunoscute de-a lungul implementării sale. Prezentările lor au relevat rezultatele activităților dedicate incluziunii sociale prin care mai mult de 3000 de persoane au beneficiat de servicii de informare, consiliere, mediere, acompaniere copii şi plasament la cursuri de calificare, care le-au îmbunătățit şansele găsirii unui loc de muncă şi lansării unor afaceri proprii; au reamintit de importanța acțiunilor de formare şi informare care au vizat schimbarea atitudinilor anti-țigăneşti, al tratamentului inegal şi al discriminării instituționale, fiind adresate în mod direct mai multor sute de reprezentanți ai autorităților publice, angajatorilor, organizațiilor neguvernamentale şi mass mediei; au prezentat cercetările derulate prin proiect rezultând în analiza critică a sistemului social-economic care produce inegalități structurale în defavoarea categoriilor marginalizate, în cunoaşterea experiențelor celor din urmă în materie de muncă plătită şi neplătită, precum şi în recomandări privind politicile şi programele pentru romi legate de nevoia asigurării accesului la muncă decentă şi capacitare economică; au discutat despre importanța schimbului de experiență dintre echipele naționale şi partenerul transnațional; şi nu în ultimul rând au adus în atenția publicului cele trei numere ale revistei internaționale „Nevi Sara Kali. Revista Femeilor Rome”, precum şi filmele realizate în primii doi ani ai proiectului („Un proiect pentru dreptate socială”, şi „Luptând pentru demnitate”).

Conferința a avut onoarea să găzduiască şi reprezentante ale unor organizații neguvernamentale din România şi din străinătate, cum ar fi Romani Criss din Bucureşti, Centrul Amalipe din Veliko Turnova Bulgaria, Alianța Civică a Romilor din România, MONA – Fundația pentru Femeile din Ungaria, Asociația Perle Colorate din Pecs Ungaria, Drom Kotar Mestipen din Barcelona Spania, Agenția de Dezvoltare Comunitară „Împreună" din Bucureşti, şi Centrul Național pentru Romi din Kumanovo Republica Macedonia. Discuțiile mesei rotunde despre activismul femeilor rome au relevat faptul că ele activează în organizații locale, răspunzând nevoilor specifice ale femeilor rome şi militând pentru combaterea discriminării multiple cu care ele se confruntă pe plan local, dar şi eforturile şi realizările lor în materie de organizare la nivel european. Conferința „Femeile rome pentru egalitatea de şanse" a fost ocazie pentru prezentarea noii rețele europene „Romnia. Romani Women United". Precedată de mai multe inițiative internaționale anterioare, ea a fost creată recent drept răspuns la nevoia asigurării participării femeilor rome la toate nivelele decizionale, precum şi la necesitatea de a crea o platformă de colaborare între activişti şi activiste rome şi nerome în vederea capacitării femeilor rome în toate domeniile vieții. Prezenți la conferință, membrii redacției şi bordului internațional al revistei „Nevi Sara Kali" şi-au exprimat decizia de a continua publicarea revistei şi după finalizarea proiectului, şi de a oferi prin ea un spațiu în care aceste eforturi îşi pot regăsi o reprezentare demnă la nivel european, şi nu numai.

Dezbaterile despre rezultatele cercetărilor despre accesul persoanelor dezavantajate de etnie romă la piața muncii, despre politicile publice promovate în România, în Uniunea Europeană, precum şi prin Organizația Națiunilor Unite

în vederea asigurării egalității de şanse şi combaterii discriminării intersecționale şi multiple, precum şi despre posibilitățile şi limitele activismului civic au fost completate cu programe artistice. Dorim să evidențiem aici contribuția adusă la conferință de către Romani Design din Budapesta care, prin programul său neconvențional, a oferit celor peste 100 de participanți nu doar un moment de relaxare, ci a conştientizat în rândurile lor importanța socială şi politică a modei în materie de recunoaştere umană şi culturală.

*

În urma conferinței „Femeile rome pentru egalitatea de şanse" dorim să aducem în atenția factorilor de decizie şi a unui public larg din România, dar nu numai, următoarele concluzii:

- femeile rome dezavantajate nu sunt doar victime ale discriminării multiple şi intersecționale, ci se afirmă ca factor activ al schimbării în favoarea promovării egalității de şanse, asigurării dreptății sociale şi demnității umane, eliminării prejudecăților şi tratamentului inegal, creşterii stimei de sine, afirmării independenței economice, recunoaşterii culturale, şi reprezentării civice şi politice;
- în lumina afirmației de mai sus este nevoie ca instituțiile Uniunii Europene, precum şi organismele decizionale naționale şi locale să acorde şansa femeilor rome activiste de participa la luarea deciziilor şi de a avea acces la poziții decizionale;
- femeile rome, împreună cu femei de alte etnii – pe baza solidarității lor exprimate în jurul asigurării drepturilor fundamentale ale omului şi activis-

mului lor împotriva manifestărilor rasismului şi sexismului atât în societatea majoritară cât şi în comunitățile minoritare –, militează pentru crearea unor condiții social-economice în care toate categoriile sociale au acces egal la bunurile şi serviciile oferite de societățile europene moderne;

- proiectele implementate de organizațiile neguvernamentale în domeniul ocupării pot asigura servicii persoanelor defavorizate care îmbunătățesc şansele accesului la munci decente, dar nu pot genera schimbări durabile pe piața muncii marcată de economia de piață;
- fondurile structurale puse la dispoziția statelor membre ale Uniunii Europene vor deveni instrumente ale schimbării structurale numai în măsura în care instituțiile guvernamentale centrale şi locale îşi asumă responsabilitățile aferente şi îşi îmbunătățesc sistemul de administrare ale acestor fonduri, şi organizațiile civice sunt susținute în eforturile lor de a oferi servicii comunităților locale nevoiaşe de către autoritățile publice locale şi alți actori sociali (precum companii/ firme private şi publice);
- demersurile organizațiilor neguvernamentale nu vor avea impact sustenabil, dacă ele nu sunt susținute şi asigurate prin punerea în practică a unui sistem adecvat de protecție socială care asigură un trai decent, şi înainte de toate a unei legislații a muncii care recunoaşte că inegalitățile social-economice se datorează unor factori structurali, care apără drepturile angajaților, şi care impune în mod consecvent asigurarea egalității de şanse şi eliminării discriminării în angajare şi promovare la locul de muncă printre altele prin măsuri active dedicate grupurilor dezavantajate;

- Guvernul României trebuie să asigure mecanismele legislative şi instituționale în materie de asigurare a egalității de şanse în toate domeniile vieții; în acest sens, Guvernului României îi revine responsabilitatea de a reorganiza la nivel central şi local instituțiile care au menirea elaborării, implementării şi monitorizării politicilor publice dedicate egalizării şanselor în domeniul educației şcolare, ocupării, locuirii şi serviciilor de sănătate publică;
- cercetările realizate prin proiectul „Egalitate prin diferență. Accesul femeilor rome pe piața muncii", precum şi experiențele cumulate prin celelalte activități ale proiectului ne arată că dezavantajele şi inegalitățile cu care se confruntă o persoană pe baza genului său se poate intersecta cu alte tipuri de inegalități datorate statutului său social, vârstei sale sau stigmatizării legate de etnia sa, de aceea:
    - politicile publice dedicate egalizării şanselor şi combaterii discriminării trebuie să ia în considerare intersecționalitatea acestor factori, astfel încât abordarea egalității de şanse nu trebuie să se rezume la egalitatea de şanse între femei şi bărbați, sau între romi şi neromi, ci trebuie să ia în considerare modul în care diferitele inegalități sociale se intersectează şi se suprapun;
    - pentru elaborarea, implementarea şi monitorizarea politicilor publice care iau în considerare această realitate este nevoie de crearea unui organism care să aibă autoritate decizională, abilități de coordonare, capacitate financiară şi expertiză profesională în domeniul

egalității de şanse şi al politicilor adresate grupurilor dezavantajate, de exemplu un Minister al Incluziunii Sociale şi Egalității de Şanse, sau un Departament Inter-Ministerial pentru Incluziune Socială şi Egalitate de Şanse;

- politicile publice şi proiectele din domeniul ocupării, dedicate grupurilor dezavantajate, printre ele comunităților de romi marginalizate, trebuie să fie fundamentate pe o abordare integratoare în cel puțin trei sensuri:
    - o să fie concepute în aşa fel încât să acționeze asupra mai multor cauze care generează şi susțin dezavantajale persoanelor de etnie romă în poziționarea lor pe piața muncii (de exemplu, educația şcolară precară şi segregarea şcolară, condiții de locuire inumane şi segregarea rezidențială, accesul inegal la servicii de sănătate, prejudecăți negative față de romi, lipsa încrederii de sine şi teama asumării identității de rom);
    - o politicile pentru romi din domeniul ocupării să se integreze în politicile generale dedicate îmbunătățirii gradului de ocupare ale cetățenilor, dar atât timp cât inegalitățile structurale vor persista, efortul general de îmbunătățire a accesului la muncă decentă trebuie să se completeze cu măsuri active dedicate grupurilor dezavantajate, printre ele romii care, pe lângă condițiile social-economice precare pe care le împărtăşesc cu celelalte grupuri vulnerabile, se mai confruntă şi cu tratamentul inegal pe baza etniei lor şi cu stigmatizarea culturală;

- toate politicile de ocupare să fie analizate din punctul de vedere al impactului lor asupra grupurilor dezavantajate, astfel încât elaborarea, implementarea şi monitorizarea acestora să ia în considerare şi această analiză;

- în Strategia națională pentru incluziunea romilor, care urmează să fie elaborată şi implementată în România în acest an, trebuie să se integreze în mod organic perspectiva de gen, precum şi perspectiva intersecționalității, astfel încât intervențiile privind îmbunătățirea condițiilor de viață, asigurarea drepturilor fundamentale ale omului şi recunoaşterea culturală să ia în considerare şi nevoile specifice ale femeilor rome dezavantajate atât pe baza etniei, cât şi pe baza genului şi vârstei lor;

- datorită interdependenței factorilor care structurează condițiile în care romii săraci îşi trăiesc viața de zi cu zi, politicile şi proiectele pentru romi trebuie să fie politici şi proiecte integrate, multi-sectoriale; intervențiile în comunitățile locale trebuie să trateze toate problemele cu care acestea se confruntă pentru a implementa soluții sustenabile;

- programele care îşi propun incluziunea socială a romilor trebuie să acționeze nu doar în comunitățile de romi, ci şi asupra populației majoritare, astfel încât pe de o parte să întărească şi stima şi încrederea de sine în rândurile persoanelor de etnie romă, iar pe de altă parte să elimine concepțiile culturale şi practicile discriminatorii existente în rândurile majoritarilor.

Organizatorii/ organizatoarele conferinței internaționale “Femeile rome pentru egalitatea de şanse” reafirmă mesajele principale ale proiectului “Egalitate prin diferență. Accesul femeilor rome pe piața muncii” (Jiekhipen andar` i diferincia. O akceso le rromneango p`o foro la butiako): demnitate (ortaimos), dreptate socială (pakiaimos ande peste), muncă decentă (sukar/pakivali butyi), stimă de sine (manusheski pakiv), eliminarea prejudecăților (o ankalavimos le anglune-krisange). Mulțumind tuturor finanțatorilor pentru sprijinul acordat proiectului (Fondul Social European, Fundațiile Open Society ‘Roma Initiative’ Budapest, Fundațiile Open Society LGI ‘Making the Most of EU Funds for the Roma’), transmit factorilor de decizie concluzia sintetică a conferinței şi proiectului: dezideratele formulate în Strategia-cadru privind obiectivele până în 2020 a Strategiilor Naționale de Incluziune a Romilor, asumată şi de România ca stat membru al Uniunii Europene, se vor putea realiza doar prin punerea în practică la nivel național şi local a unei abordări integratoare şi intersecționale, în care perspectiva de *mainstreaming* se completează cu cel de *targeting;* în care toți actorii sociali îşi asumă principiul responsabilității împărtăşite în vederea asigurării incluziunii sociale, recunoaşterii culturale şi capacitării politice a romilor; şi care vizează asigurarea drepturilor fundamentale ale omului prin crearea unor condiții social-economice favorabile egalizării şanselor tuturor categoriilor sociale multiplu dezavantajate. Prin conferința şi proiectul nostru femeile rome şi-au exprimat din nou dorința şi forța de a participa la acest demers.

Letiția Mark, preşedinta Asociației Femeilor Țigănci „Pentru Copiii Noştri”, Timişoara

Prof. univ. dr. Enikő Vincze, preşedinta Fundației Desire, Cluj

Conclusions of the conference

To the attention of

Romanian Government

Ministry of Labor, Family and Social Protection, Romania

National Agency for Roma, Romania

Sectorial Operational Program for Human Resources Development, Romania

DG Employment of the European Commission

European Commission, European Social Fund

European Economic and Social Committee

Timişoara and Cluj, 06.07.2011

Roma Women's Association "For Our Children" had the honor to host in Timişoara, between the 30th of June and the 2nd of July 2011 the International Conference **"Romani Women for Equal Opportunities".** The conference was organized within the project "Equality through Difference. Roma Women's Access on the Labor Market", implemented by Roma Women's Association "For Our Children" from Timişoara, in partnership with Desire Foundation from Cluj, Parudimos Association from Timişoara, the National Agency for Roma, the Timişoara City

Hall, and Autonomia Foundation from Hungary. The project is co-financed by the Sectorial Operational Program for Human Resources Development 2007 - 2013 "Invest in people," European Social Fund (http://www.femrom.ro).

On the one hand, the conference "Romani Women for Equal Opportunities" aimed at promoting the results of the project "Equality through Difference. Roma Women's Access on the Labor Market". On the other hand it provided a space for interregional, transnational and interdisciplinary dialogue about the situation of Roma women in the contemporary society, and about Roma women's activism on the behalf of equal opportunities for all, and first of all of persons disadvantaged on the base of their ethnicity, gender and/ or their age.

The guests of honor from the DG Employment of the European Commission, the European Economic and Social Committee, the Open Society Institute and Central European University from Budapest, the United Nations Entity for Gender Equality and the Empowerment of Women from Bratislava, the Directorate for Equal Opportunities between Women and Men from the Ministry of Labor, Family and Social Protection, the ERSTE Foundation from Romania, and the Western Regional Intermediate Body of the Sectorial Operational Program for Human Resources Development highlighted the importance and difficulty of programs regarding employment. Eventually, they appreciated the results of the project "Equality through Difference. Roma Women's Access on the Labor Market", which, due its complex approach, was able to act on local, regional and transnational level on several factors that act as barriers in assuring equal employment opportunities for women and youth belonging to marginalized Roma communities.

Representatives of partner organizations, the Roma Women's Association "For Our Children", Desire Foundation, Parudimos Association, the National Agency for Roma and the Autonomy Foundation stressed the importance of mutual trust and solidarity that characterized the multiethnic team of the project and made it possible to overcome the administrative difficulties encountered throughout its implementation. They revealed the results of activities for social inclusion, which provided information services, counseling, mediation, accompanying children and placement in training courses for more than 3,000 persons and thus has improved the chances of finding a job or launching their own business; they recalled the importance of formative and informative actions aimed at changing anti-Gypsy attitudes, institutional discrimination and unequal treatment, being directly addressed to several hundred representatives of public authorities, employers, NGOs and mass media; they presented the research conducted within the project that resulted in the critical analysis of the social-economic system that produces structural inequalities at the expense of marginalized groups, in a detailed knowledge about the experiences of the latter in terms of paid and unpaid work, and in recommendations on policies and programs for Roma regarding the need to ensure access to decent work and economic empowerment; they discussed the importance of exchanging experiences between the national teams and the transnational partner; and last, but not least brought to the attention of the public the three issues of the international magazine "Nevi Sara Kali. Roma Women's Journal", and the films produced in the first two years of the project ("A project for social justice", and "Striving for dignity ").

We had the honor to host representatives of non-governmental organizations from Romania and from abroad, such as Romani Criss from Bucharest, Center Amalipe from Veliko Turnovo Bulgaria, the Civic Alliance of Roma in Romania, MONA - Foundation for Women from Hungary, the Colorful Pearls Association from Pecs Hungary, Drom Kotar Mestipen from Barcelona, Spain, the Agency for Community Development "Together" from Bucharest, and the National Roma Centrum from Kumanovo Republic of Macedonia. The roundtable discussions about the activism of Romani women revealed that they work in local organizations, meeting the specific needs of Roma women and advocating for combating multiple discriminations they are faced with locally, but as well as it highlighted their efforts and achievements in organizing at a European level. The conference "Romani Women for Equal Opportunities" gave the occasion for presenting the new European network "Romnia. Romani Women United." Preceded by several earlier international initiatives, this network has been recently established in response to the need to ensure the participation of Roma women at all levels of decision-making and to the necessity to create a platform for cooperation between Roma and non-Roma activists working for the empowerment of Roma women in all areas of life. Attending the conference, the international board members and editors of the journal "Nevi Sara Kali" expressed their decision to continue publishing the journal after the completion of the project, and to keep providing a space in which these efforts find worthy representation at European level and beyond.

Debates about research findings regarding disadvantaged ethnic Roma's access to employment, about public policies promoted in Romania, in the European

Union and by the United Nations to ensure equal opportunities and combating multiple and intersectional discrimination, and about possibilities and limits of civic activism were completed by artistic programs. We want to highlight here the contribution brought to the conference by Romani Design from Budapest, which, through its unconventional program, not only gave participants a moment of relaxation, but raised awareness about the social and political relevance of fashion in terms of human and cultural recognition.

*

As an outcome of the conference "Romani Women for Equal Opportunities" we want to bring to the attention of decision-makers and of a wide audience from Romania, but not only the following conclusions:

- disadvantaged Roma women are not only victims of multiple and intersectional discrimination, but are also agents of social change towards promoting equal opportunities, ensuring social justice and human dignity, eliminating prejudices and unequal treatment, increasing self-esteem, and affirming economic independence, cultural recognition and civic and political representation;
- in the light of the above statement there is a need that EU institutions, and national and local decision-makers assure the chance to Roma women activists to participate on decision-making processes and to have access to decision-making positions;
- Roma women, together with women with other ethnic backgrounds – based on their expressed solidarity around ensuring fundamental human rights

and their activism against manifestations of racism and sexism in both mainstream society and minority communities –, advocate for the creation of socio-economic conditions in which everybody has equal access to goods and services provided by the modern European societies;

- projects implemented by NGOs in the domain of employment may provide services that improve the chances of disadvantaged people to access decent paid work, but cannot generate sustainable changes in a labor market shaped by the market economy;
- structural funds made available to Member States of the European Union will become instruments of structural change only to the extent to which central and local governmental institutions assume their related responsibilities and improve the management system of these funds, and to the extent to which they and other stakeholders (such as private and public companies) support civic organizations in their efforts to provide services for local communities in need;
- NGOs efforts will not have sustainable impact if they are not supported and backed by the implementation of an adequate system of social protection that ensures decent living, and above all by a legislation of labor, which should acknowledge that social and economic inequalities are due to structural factors, which defend employees' rights, and which consistently requires the assurance of equal opportunities and the elimination of discrimination in hiring and promotion at the workplace through active measures targeting disadvantaged groups;

- the Government should provide legal and institutional mechanisms in terms of ensuring equal opportunities in all areas of life; in this respect, the Romanian Government is responsible to reorganize the central and local institutions that are meant to elaborate, implement and monitor public policies for equalizing opportunities in education, employment, housing and public health services;
- the research conducted within the project "Equality through Difference. Roma Women's Access on the Labor Market" and the experiences accumulated by other project activities show that gender disadvantages and inequalities faced by a person may intersect with other social inequalities due to his/ her status, age or stigma related to his/ her ethnicity; therefore we emphasize:
    - public policies for equalizing opportunities and combating discrimination should consider intersectionality of these factors, so that approaching equality should not be limited to equality between women and men, or between Roma and non-Roma, but must consider how various social inequalities intersect and overlap;
    - the development, implementation and monitoring public policies that take into account intersectionality require setting up an institutional body, which has authority in decision-making, coordination capacity, financial standing and professional expertise in the field of equal opportunities and policies addressing disadvantaged groups, such as a Ministry for Social Inclusion and Equal Opportunities,

or an Inter-Ministerial Directorate for Social Inclusion and Equal Opportunities;

- public policies and projects regarding employment for disadvantaged groups, among them marginalized Roma communities, should be based on an integrated approach at least in three senses:
    - be designed so as to act on multiple causes that generate and reproduce the disadvantaged position of Roma in the labor market (e.g. poor school education and school segregation, sub-standard living conditions and residential segregation, unequal access to health care, negative prejudices towards Roma, lack of self-confidence, and fear of assuming identity);
    - Roma employment policies have to be integrated into the general policies aimed at improving the employment rate of all citizens, but as long as structural inequalities will persist, the overall effort to improve access to decent work must be strengthened with affirmative measures for disadvantaged groups, among them Roma, whom, in addition to the socio-economic conditions shared with other vulnerable groups, are also faced with unequal treatment based on their ethnicity and their cultural stigmatization;
    - all employment policies need to be analyzed in terms of their impact on disadvantaged groups, so that their elaboration, implementation and monitoring need to take into account this analysis;

- the National Strategy for Roma Inclusion to be developed and implemented in Romania in this year, should organically integrate the gender and intersectional perspective, so that interventions regarding the improvement of living conditions, ensuring fundamental human rights and cultural recognition take into account the specific needs of multiple disadvantaged Roma women;
- due to the interdependence of the factors that structure the everyday life conditions of Roma living in poverty, policies and projects for Roma need to be integrated, multi-sectorial projects; interventions in local communities have to treat all the problems they are faced with in order to generate sustainable changes;
- programs that aim at the social inclusion of Roma must act not only on Roma communities, but also on the majority population, so that on the one hand to strengthen self-esteem and confidence among ethnic Roma, and on the other hand to eliminate discriminatory cultural concepts and practices existing among the majority.

The organizers of the international conference “Romani Women for Equal Opportunities” reaffirm the key messages of the project “Equality through Difference. Roma Women’s Access on the Labor Market” (Jiekhipen andar` i diferincia. O akceso le rromneango p`o foro la butiako): dignity (ortaimos), social justice (pakiaimos ande peste), decent work (sukar/pakivali butyi), self-esteem (manusheski pakiv), and elimination of stereotypes (o ankalavimos le anglunekrisange). Expressing their gratitude towards all the funding agencies of the project

(European Social Fund, Open Society Foundations 'Roma Initiative' Budapest, Open Society Foundations LGI 'Making the Most of EU Funds for the Roma'), they transmit to decision-makers the synthetic conclusion of the conference and of the project: the imperatives of the European framework strategy regarding the objectives of the National Strategies for Roma Inclusion up to 2020, assumed also by Romania as a member state of the European Union, might be accomplished only by putting into practice at national and local levels of an integrated and intersectional approach, in which the perspective of mainstreaming is completed with that of targeting; in which all social actors assume the principle of shared responsibility for the sake of ensuring social inclusion, cultural recognition and Roma political empowerment; and which aims at the assurance of fundamental human rights by creating socio-economic conditions favorable for equalizing the opportunities of the multiple disadvantaged social categories. Through our conference and project Romani women expressed again their desire and force to participate on this endeavor.

Letiția Mark, president of the Roma Women's Association "For Our Children", Timişoara

Prof. Enikő Vincze PhD, president of Desire Foundation, Cluj

„Recunoaştere prin modă" - Romani design

„Recunoaştere prin modă” - Romani design

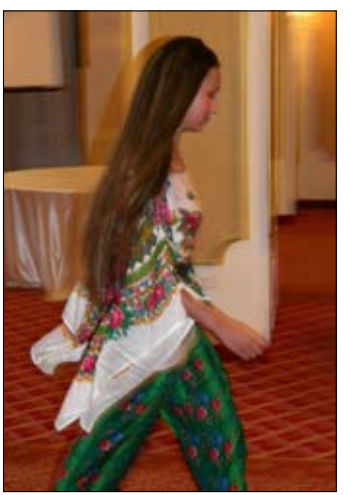
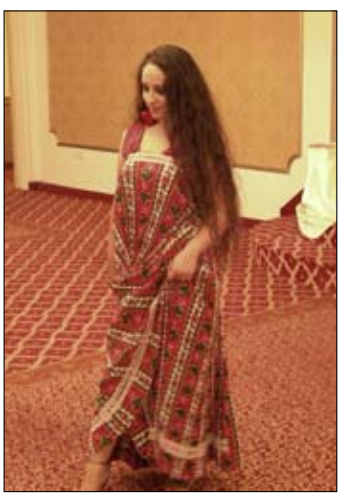

Dezbateri publice

Această activitate urmăreşte promovarea rezultatelor proiectului prin întâlniri publice organizate în patru regiuni ale țării, cu participarea unor reprezentanți ai autorităților locale şi centrale, ai mass mediei şi ai organizațiilor neguvernamentale. Cu ocazia lor se distribuie publicațiile proiectului, se vizionează fragmente din filmele realizate, iar persoane din echipele de implementare prezintă diferite aspecte ale proiectului.

■ Oradea, Prefectura județului Bihor, 24 iunie 2011

■ 29 iulie, Instituția Prefecturii Alba

■ 18 august, Palatul Parlamentului, Bucureşti

- Au participat reprezentanți ai Agenției Naționale pentru Romi, Comisiei pentru Egalitate de Şanse din Senat, Secretariatul General al Guvernului, Ministerului Muncii Familiei şi Protecției Sociale, Administrației Prezidențiale, Agenției Naționale pentru Ocuparea Forței de Muncă, Programului de Dezvoltare al Națiunilor Unite, Alianței Civice al Romilor din România, organizației SASTIPEN, Partidei Romilor Pro Europa şi ai organizațiilor din proiect.

Rapoarte anuale

Sintetizează rezultatele proiectului atinse în cei trei ani de implementare.

http://www.femrom.ro/infopub/2010/raport%20anual%20femrom%20pe%20activitati%20anul1.pdf

Albumul proiectului (http://www.femrom.ro/albumulproiectului.html)

Albumul realizat în anul trei se doreşte a fi oglinda întregului proiect. Ca atare, el prezintă în texte şi imagini toate activitățile acestuia. După o parte introductivă care face descrierea succintă a proiectului, Albumul este structurat în şase mari capitole în funcție de activitățile proiectului. La Album se anexează un DVD cu filmul proiectului constând din cele trei părți realizate în cei trei ani.

Buletine informative (http://www.femrom.ro/buletininformativ.html)

Pentru a transmite sistematic publicului interesat informații despre rezultatele curente ale proiectului, cu începere din luna februarie 2010, expertul pe relații de publice de la Fundația Desire a elaborat în limbile română și engleză Buletinele informative lunare.

Despre Egalitate prin diferență:

DOMINIQUE BE, Deputy Head

Unit for Social Dialogue and Adaptation to Change

Directorate General for Employment and Social Affairs, European Commission

The project "Equality through Difference. Roma Women's Access on the Labour Market" is a good example of the kind of contribution the European Social Fund can bring in Romania. It fits very well with the objectives of the Sectoral Operational Programme for Human Resources which aims at increasing the education level, employability and adaptability of the Romanian labour force. Within this programme there is a particular need for initiatives tailored to the needs of those, such as Roma women, who are currently under-represented in the labour market.

Helping the Roma population to integrate into the labour force and society is very important for Europe which cannot advance without the contribution of all sections of society and in particular without effective Roma inclusion. The recent European Framework for National Roma Integration Strategies highlights again the need to improve the labour market participation of the Roma.

Labour market participation for the overall population in Romania is one of the lowest in the EU (63.3% in 2010 as against 68.6% in the EU average) and it is far lower for Roma people where it is even lower for women. To reach its objectives of increasing the employment rate to 70% by 2020 and to reduce by 580,000 the number of people at risk of poverty it is clear that Romania will need to ensure the inclusion of its Roma population, in particular Roma women.

I would like to congratulate the Roma Women's Association "For Our Children" and its partners for having successfully carried out their planned activities despite the major administrative obstacles encountered throughout the implementation of their project, and thereby having managed - with the support of the ESF - to change the life of many Roma women for the better.

Brussels, 12th of August 2011

SORIN BOTEZATU, director

SELENA VASILE, consilier asistent

Direcția Egalitate de Șanse între Femei și Bărbați

Ministerul Muncii, Familiei și Protecției Sociale

Vă mulțumim pentru transmiterea concluziilor Conferinței internaționale cu titlul „Femeile rome pentru egalitatea de șanse", care s-a desfășurat la Timișoara în perioada 30 iunie – 2 iulie a.c., conferință la care au participat și reprezentanți ai Direcției Egalitate de Șanse între femei și bărbați din cadrul Ministerului Muncii, Familiei și Protecției Sociale.

La rândul nostru, suntem în total acord cu aprecierile care au fost formulate şi de alți participanți la Conferință conform cărora proiectul pe care l-ați derulat - intitulat „Egalitate prin diferență. Accesul femeilor rome pe piața muncii'' - a fost unul de mare valoare şi prin activitățile pe care le-ați realizat, respectiv informarea, consilierea, medierea, acompanierea copiilor și plasamentul la cursuri de calificare a peste 3.000 de persoane femei şi tineri de etnie roma, acesta şi-a atins scopul general şi obiectivele.

De asemenea, apreciem în mod deosebit concluziile pe care dumneavoastră, în calitate de organizatori ai reuniunii, le-ați sintetizat în urma prezentărilor şi dezbaterilor din Conferință, referitoare la: necesitatea implicării populației roma în procesul mai larg al consolidării vieții economice şi democrației în România, abordarea complexă şi multidimensională a calității vieții acestei etnii, necesitatea implicării mai active a structurilor guvernamentale de la nivel central şi local precum şi a organizațiilor neguvernementale în problematica complexă a integrării sociale a populației roma, rolul fondurilor structurale UE în ameliorarea şi îmbunătățirea calității vieții acestei minorități.

De altfel, foarte multe din aceste concluzii au fost exprimate şi în cadrul mesei rotunde cu tema *„Asigurarea egalității de şanse în România pentru femeile de etnie romă"* care s-a desfăşurat la data de 24 mai a.c. în organizarea Direcției Egalitate de Şanse între femei şi bărbați din cadrul MMFPS şi Asociația Femeilor Țigănci „Pentru Copiii Noştri" din Timişoara şi Fundația Desire din Cluj.

Dorim să ne referim în special la una din concluzii, respectiv „*pentru elaborarea, implementarea si monitorizarea politicilor publice care iau în considerare realitatea egalității de şanse este nevoie de crearea unui organism care sa aiba autoritate decizionala, abilități de coordonare, capacitate financiara si expertiza profesionala în domeniul egalității de sanse si al politicilor adresate grupurilor dezavantajate, de exemplu un Minister al Incluziunii Sociale si Egalității de Sanse, sau un Departament Inter-Ministerial pentru Incluziune Sociala si Egalitate de Sanse”*.

Apreciem punctul dumneavoastră de vedere ca fiind interesant şi constructiv, vom analiza cu atenție implicațiile propunerii dumneavoastră şi atunci când situația o va cere, vom aduce această propunere la cunoştința factorilor decizionali.

După cum desigur cunoașteți, în cadrul Conferinței reprezentantul Direcției Egalitate de Șanse între femei și bărbați din cadrul Ministerului Muncii, Familiei și Protecției Sociale a avut o prezentare a activităților și realizărilor direcției, prezentare în care a fost inclusă și evoluția instituțională a structurii guvernamentale în domeniul egalității de şanse între femei şi bărbați.

În acest sens vă reamintim că în urma desființării Agenției Naționale pentru Egalitatea de Şanse între Femei şi Bărbați (ANES), instituție de specialitate din cadrul administrației publice centrale, cu personalitate juridică în subordinea MMFPS prin OUG nr. 68 din iunie 2010, în MMFPS a fost creată Direcția Egalitate de Şanse între femei şi bărbați care a preluat o parte din atribuțiile şi personalul fostei ANES

Pe această cale, vă asigurăm că Direcția Egalitate de Șanse între femei și bărbați din cadrul Ministerului Muncii, Familiei şi Protecției Sociale este deschisă pentru consolidarea în continuare a relațiilor de bună colaborare dintre instituțiile noastre precum şi cu toate asociațiile și fundațiile care militează pentru realizarea în fapt a obiectivului nostru comun: egalitatea de șanse şi de tratament.

Bucureşti, 26 iulie 2011

EUROPEAN WOMEN'S LOBBY

■ *Roma women as agents of change and enhancing equal opportunities for Romani women*

The efforts of civil society activists have changed much about the way Roma women are perceived. Disadvantaged Roma women can no longer be solely seen as victims of multiple and intersectional discrimination. Rather, they need to actively embrace the role of agents of social change towards promoting equal opportunities, social justice and human dignity, eliminating prejudices and unequal treatment, increasing self-esteem, and affirming economic independence, cultural recognition and civic and political representation. This is one of the major conclusions of the conference "Romani Women for Equal Opportunities". The 3-day meeting in Timisoara, Romania, gathered European and International Human Rights organisations representatives, activists and national Romanian bodies.

Many NGO activists, including EWL Members, attended the conference. Among them were the Romani Criss from Bucharest, Center Amalipe from Veliko Turnovo Bulgaria, the Civic Alliance of Roma in Romania, MONA - Foundation for Women from Hungary, the Colorful Pearls Association from Pecs Hungary, Drom Kotar Mestipen from Barcelona, Spain, the Agency for Community Development "Together" from Bucharest, and the National Roma Centrum from Kumanovo Republic of Macedonia.

The conference was organised within the framework of the project "Equality through Difference. Roma Women's Access to the Labour Market", implemented by the Roma women's association "For Our Children". On the one hand, the conference aimed at promoting the results of the project. The research outcome focuses on the fact that gender disadvantages and inequalities faced by a person may intersect with other social inequalities due to her/his status, age or stigma related to her/his ethnicity. On the other hand, it provided a space for interregional, transnational and interdisciplinary dialogue about the situation of Roma women in contemporary society, and about Roma women's activism on the behalf of equal opportunities for all, notably of persons disadvantaged on the basis of their ethnicity, gender and/or age.

The conference also offered an opportunity to present the new European network “Romnia - Romani Women United”. Preceded by several earlier international initiatives, this network was recently established in response to the need to ensure the participation of Roma women at all levels of decision-making and the necessity to create a platform for cooperation between Roma and non-Roma activists working for the empowerment of Roma women in all areas of life.

To read all the conclusions of the conference, please download the PDF-file below.

Source http://www.womenlobby.org/spip.php?article2033

Brussels, 12th of July 2011

DEJAN PETROVIC, project manager

ERSTE Foundation Award for Social Integration

With the Award for Social Integration, ERSTE Foundation wants to make a significant contribution to the social development in civil societies from Central and South Eastern European countries. “Roma Women’s Association - For Our children” from Timisoara, Romania was selected as one of the Country Winners of ERSTE Foundation Award for Social Integration 2011, for the efficiency and creativity proven by the project “Equality through difference - Roma women’s access on the labor market”. Alongside this public recognition, ERSTE Foundation will offer to the Roma Women’s Association: membership in ERSTE Foundation’s Social Integration Network www.socialintegration.org/network, http://www.socialintegration.org/network>); PR and media support provided by professional PR consultants on a 2-year period; membership in the ACCESS initiative, which aims at creating a bridge between NGOs and commercial companies; participation in capacity building workshops.

Vienna, 20th of August, 2011

SEBIHANA SKENDEROVSKA

National Roma Centrum, Kumanovo, Republic of Macedonia

I would like to thank you for involving me in the “Equality through difference. Roma women’s access on the labour market” project which the European Commission financially supported. I was also very happy to participate and share my personal experience at the international conference “Roma women for Equality”.

With its multidimensional approach the conference touch upon most relevant issues which Romani women are facing with. The event provided opportunity for exchanging views on very important issues such as political participation, economical development and gender balance. Such issues are very often considering as barriers for development and achievements of the Romani community.

I followed with the greater interest the round table on Romani women activism. t was very interesting to see a Roma and non-Roma women activists participating at the same table discussing the Romani women activism. Such mixture of participants provided us with an opportunity for an inside look of the non Romani women activism as well as possibility to evaluate the progress of our movement.

Until today, the Roma movement thought seminars, trainings and scholarships invested in building human capacities aiming at participation in the decision-making processes which (in) directly affect Roma communities. From mid ’90 until 2008 we have lived the René sans in our movement but since than the question “What are we doing” remains open. Why do I say this? Looking at the previous and current activities of the Romani women and of the NGOs in general, one could say that the activism is replaced with leadership. On the other hand, the number of educated Roma has increased, but they remain outside of our movement. Many of these educated Roma are rejected from the “leaders” or they face a problem with their Romani identity.

The new Romani History should mention that the Romani movement during ’90 had its successes and failures, but at the same time should answer the following question “ What is the main objective of the Romani movement? Do we need an individual leadership or we need to unite and create our policy aiming at development of the European Roma?”

These questions were also initiated from the informal group ROMNIA, Romani women united during the round table discussion in order to discuss the problems, obstacles and possible solutions for the future. The following obstacles were identified: not being united, not being financially independent, subject of different political influences. Not been financial independent lead towards not dedicating to the real priorities of the Romani women. For this reason the Romani women movement is “visible” only at international events, seminars, training and conferences, represented by few individuals.

At the same time, I have to admit that we have a small number of successful activities and visible results, which are not enough to picture the progress of the movement. An example of positive activity is the journal Sara Kali, which is the first of its kind among Roma. Sara Kali roma journal initiate scientific opinions, experiences and critics and at the same time gathering them together at one place. Comming from Roma or non Roma.

The basis of one progressive movement was always in the creation and promoting critical opinion on different issues, unity but at the same time raising the issue of responsibility for the successes and failures of individuals but also as a community. Young professionals and new generations with clear, united and developed aims shall be the priority of the Roma movement in Europe and wider.

I hope in the near future to see many more issues of Sara Kali.

Kumanovo, 15th of August 2011

SAVELINA ROUSSINOVA, Project manager

Open Society Foundations

Making the Most of EU Funds for Roma

The Open Society Foundations' initiative "Making the Most of EU Funds for Roma" has provided support to the Roma Women Association in order to implement the project "Equality through Difference. Roma Women's Access to the Labour Market", because this project is an illustration of the EU Structural Funds potential to catalyze initiatives for Roma integration and to generate model practices for equal opportunities for Roma. In the biography of the Roma Women's Association this project is a logical continuation of a long record of work dedicated to the empowerment of Roma, and especially to the more vulnerable groups such as women and children. It is also evidence of the active role that Romani women are taking for the betterment of the entire community.

The Roma Women's Association has been among the first nongovernmental organizations to win a project from the EU Structural Funds in Romania and has bravely went through the numerous financial, managerial, and bureaucratic challenges in this process. In response to the need of unblocking the EU financial resources for Roma integration, the Making the Most initiative provides technical and financial support to governmental and nongovernmental organizations in order to develop and implement projects for equal access of Roma to education, health care, housing and employment.

In the short term, the assistance from the OSF Making the Most to the Roma Women Association is meant to ensure successful completion of the "Equality through Difference" project, and in the long term, this assistance is an investment into the capacity of the organization to be equipped with the skills to manage large-scale development projects.

Budapest, 25th of August 2011

ADRIANA TOMA

Organismul Intermediar Regional pentru Programul Operațional Sectorial

Dezvoltarea Resurselor Umane Regiunea Vest

Proiectul „Egalitate prin diferență. Accesul femeilor rome pe piața muncii" și-a propus să atingă un obiectiv foarte pretențios și complex, și anume promovarea accesului femeilor și tinerilor de etnie romă pe piața muncii, astfel încât aceste categorii de persoane expuse riscului marginalizării sociale să poată să trăiască cu egalitatea de șanse asigurată de lege, și să poată să beneficieze de implicațiile pozitive ale respectului de sine și respectului din partea celorlalți. Beneficiarul și-a propus să consolideze încrederea în sine și motivația femeilor rome să participe la educație școlară și formare profesională, și-a propus să schimbe mentalități.

Pe parcursul implementării beneficiarul s-a confruntat cu numeroase momente dificile; dar managerul de proiect doamna Letiția Mark, o persoană foarte ambițioasă, luptătoare și corectă, a construit o echipă de implementare unită și dedicată, care a muncit foarte mult și împreună au depășit toate aceste greutăți de-a lungul celor doi ani și jumătate de implementare până în acest moment.

Vreau să felicit și să aplaud echipa care a construit proiectul și a adus multe beneficii comunității rome, a făcut eforturi deosebite, a dat dovadă de multă putere de muncă, fiind mereu la zi și respectând întru totul planul de implementare a activităților, așa cum a fost el definit în cererea de finanțare.

Sper că satisfacția reușitei și a atingerii obiectivelor propuse să ajute echipa să uite de momentele dificile, și să asigure entuziasmul de a merge mai departe cu alte proiecte la fel de complexe și îndrăznețe cum este și acesta. Vă doresc succes și tot ce poate fi mai mai bun pentru Dumneavoastră și oamenii pentru care luptați.

Timișoara, 30 iunie 2011

ENIKŐ VINCZE

Fundația Desire

Ideea centrală care ne-a călăuzit în conceperea proiectului dedicat îmbunătățirii accesului femeilor rome pe piața muncii este cea a „egalității prin diferență”. Ea se bazează pe recunoaşterea că diferențele multiple între femei şi bărbați, romi-şi ne-romi sunt produse de o serie de factori socio-economici şi politici. Sensurile culturale asociate cu ele justifică ierarhizarea lor: trăsăturile dobândite în urma socializării în anumite identități (cum ar fi femeia romă care trăieşte în sărăcie) nu numai că li se atribuie oamenilor de parcă ei s-ar fi născut cu ele, ci sunt şi clasificate: unele însuşiri se apreciază drept superioare, iar altele se definesc ca subalterne. Astfel persoanele de diferite etnii, genuri, vârste şi statuturi sociale nu sunt doar poziționate inegal în ierarhiile sociale, dar sunt dezavantajate sau privilegizate şi prin imaginile prin care se percep. Egalitatea prin diferență impune recunoaşterea modului în care diferențele se produc şi funcționează ca inegalități, precum şi crearea unor condiții în care ele se pot re-echilibra. Ea înseamnă egalizarea, prin măsuri active, a şanselor care sunt inegale datorită aranjamentelor socio-economice, sau altfel spus, îmbunătățirea oportunității celor defavorizați de a-şi depăşi condiția materială şi simbolică precară, şi de a-şi dezvolta şi realiza abilitățile individuale. Proiectul „Egalitate prin diferență” este un model de promovare a incluziunii sociale prin șanse egale și respect, bazat pe solidaritate trans-etnică și capacitarea femeilor rome ca factor activ al schimbării sociale. Dincolo de serviciile pe care le-a oferit în vederea neutralizării efectelor excluziunii sociale, proiectul rămâne un act de civism în favoarea drepturilor fundamentale ale omului și împotriva rasismului, sexismului și nedreptății sociale.

The central idea that guided us in conceiving the project committed to the improvement of Roma women’s access to the labor market is “equality through difference”. This is based on the recognition that multiple differences between women and men, Roma and non-Roma are produced by a series of socio-economic and political factors. The cultural meanings assigned to them justify their hierarchization: the features acquired by socialization into particular identities (like impoverished Roma woman) are not only attached to people as if they would have been borne with them, but are also classified: some of the characteristics are appreciated as superior, whi-

le others are defined as subaltern. Thus persons of different ethnicity, gender, age and social statute are not just unequally positioned in the social hierarchies, but are also disadvantaged or privileged by the images through which they are perceived. Equality through difference requires the recognition of the way in which differences are produced and function as inequalities, and as well as the creation of conditions in which they might be re-balanced. It means the equalization, by affirmative measures, of the chances that are unequal due to socio-economic arrangements, or differently put, it is about the improvement of the opportunities of disadvantaged to bypass their precarious material and symbolic condition, and to develop and fulfill their individual capabilities. The project "Equality through difference" is a model for promoting social inclusion through equal opportunities and respect, based on trans-ethnic solidarity and on the empowerment of Romani women as active factors of social change. Beyond the services that it offered in order to neutralize the effects of social exclusion, the project remains a civic act in the favor of fundamental human rights, and against racism, sexism and social injustice.

Cluj, 20th of August 2011

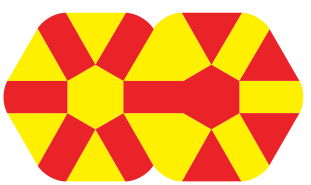

www.femrom.ro

EQUALITY THROUGH DIFFERENCE
ROMA WOMEN'S ACCESS
ON THE LABOR MARKET

English summary

VISION AND OBJECTIVES

"FEMROM" is the acronym of the project "Equality through difference. Roma women's access on the labor market" implemented between November 2008 and October 2011. It focuses attention to some of its key terms, like Roma woman (*femeia romă*) and work (*munca*). The project recognizes that through their unpaid domestic work and labor for income, Roma women sustain their families and communities, but as well as they have a contribution to the society as a whole. It acknowledges their active involvement into productive roles, and also the social mechanisms (like exclusion and discrimination) and cultural concepts (among them racialized and gendered stereotypes), which prescribe them particular positions (among them accessible jobs) and limit their opportunities to fulfill their capabilities in the private and public life (including on the labor market). On the one hand – through a series of multidirectional activities – the project took action on factors and conditions, which affect Roma women's chances to have access to decent jobs that might assure their security and wellbeing and respect from their communities and from the broader society. On the other hand – through a multidisciplinary socio-cultural research – the project aimed at learning and interpreting these phenomena, while offering recommendations regarding its own activities and policies for equal opportunities. The added value of the project consisted in its innovative actions underlied by an integrative and intersectional approach towards social exclusion.

PROJECT ACTIVITIES

1. **Activities for promoting the principle of equal opportunities and non-discrimination**

Experts from Cluj and Timisoara collaborated on producing informative guides (on Roma cultures and communities; equal opportunities and non-discrimination in employment; intercultural communication), and as well as flyers and posters published in 7000 copies. The publications were distributed to governmental and non-governmental organizations, employers, and to mass media and civil society representatives by information campaigns. 16 training sessions were provided in Cluj, Timisoara, Iasi, Bucharest, Galati and Constanta for the same target groups. These activities involved more than 400 persons.

On the base of a protocol with the Territorial Compartments from Cluj and Timisoara of the National Agency for Equal Opportunities between Women and Men, the Roma Women's Association "For Our Children" and Foundation Desire organized joint programs, like workshops and roundtable discussions in Bucharest, Cluj and Timisoara, and public events with the occasion of Women's International Day or for commemorating important events of Roma history. Through the Open Letter for Sustaining the Values of a Social Europe sent to national and international stakeholders our organizations reaffirmed their commitment towards equal opportunities and social inclusion. Representatives of the newly constituted Directorate for Equal Opportunities for Women and Men of the Ministry of Labor, Family and Social Protection participated on the international conference of the project organized in June 2011 in Timisoara.

Members of the project team participated on conferences organized by other institutions in Cluj, Bucharest, Brussels and Madrid with the occasion of which presented their results.

2. Research, studies, analysis

The multi-disciplinary investigations on the social-economic status of (self) identified Roma women and men that mark their destiny and shape their lived work experiences were conducted by Foundation Desire. They contributed to the following:

(1) critique of the Romanian post-socialist regime (by describing the material conditions and social-economic system in which they live their everyday life, characterized by structural inequalities and injustices underlied by negative prejudices about Roma);

(2) empowerment of Roma women and men to express their views on opportunities and lack of opportunities on the labor market, and/ or on the prejudices they encounter in their efforts to integrate into the majority society;

(3) recommendations on social inclusion activities undertaken within the project, but also on employment policies for vulnerable groups and Roma in Romania.

They included a survey on a sample of 1003 persons/ households from Cluj, Timisoara, Bucharest, Iasi and neighboring villages; 16 focus groups conducted in the cities of Cluj and Timisoara, and two villages (Luncani and Gradinari) that involved 160 participants; qualitative case studies carried out in Roma "collectivities" from the cities of Cluj, Timisoara, Orastie, Lugoj and from two villages in Timis county, by the means of 57 semi-structured interviews, participant observations and around 200 informal/ unstructured interviews; a study on the workforce market conducted on a sample of 420 companies from the cities of Arad, Cluj, Deva, Resita and Timisoara; a study on transnational and national policies for the integration of vulnerable groups

on the labor market, in particular on Roma (employment) policies in Romania and the impact of EU-funded projects for Roma in Hungary.

The volume "Roma women's and men's access on the labor market. Everyday life, policies and projects" written on the base of the research reports produced during three years, analyzed its subject within the following main chapters: introduction; factors affecting labor position; occupational status and work experience; policies and projects for equal opportunities; conclusions; recommendations.

3. Activities for social inclusion

By its formative, informative, counseling, mediation and placement activities undergoing in the Western region of Romania the project invested into the human capital of Roma women and youth and had a contribution to the increase in their occupational rate. Through the individual and group informative sessions the project beneficiaries gained information on available jobs and vocational trainings, and on the project's services. Psychological counseling contributed to the consolidation of their motivation for participating on school education and professional training, but as well to the cultivation of their self-esteem and awareness about their own abilities. Recognizing gender and age differences within Roma communities, in order to sustain their efforts to find a job, the project experts elaborated and fulfilled personalized action plans. Through mediation (between organizations offering vocational training courses and employers, and disadvantaged ethnic Roma persons) and placement activities, by offering subventions to the beneficiaries, the project had a contribution to the creation of an inclusive and cohesive society. The programs offered to pre-school and school-children assured the working mothers' chance to reconcile their professional and family life, and improved children's school performances. The job-fairs brought together people looking for jobs and employers. Courses on the use of computer and information technology were completed by providing vocational training on five further domains.

More than 3000 persons were beneficiaries of these activities carried out by the Roma Women's Association "For Our Children" and Association Parudimos.

4. Transnational activities

By the reciprocal visits of organizations from Romania and their partner from Hungary, and as well as due to a visit of 20 Roma women and men from Timisoara to Hungarian communities, people had the chance to learn from each others experiences on projects targeting social inclusion.

The Roma Women's Association "For Our Children" and Foundation Desire edited and published three issues of the international Roma women's journal "NEVI SARA KALI" that enjoyed the support of the Open Society Roma Initiatives Program. The diversity of genres published in the journal (scientific articles, interviews, essays, poetry, photos etc) is meant to enable networking among activists and academics committed to our joint cause across borders. Founding editors: Letiția Mark, Enikő Vincze. International bord: Gabriel Andreescu (National School of Political and Administrative Sciences, Bucharest, Romania), Nicoleta Bițu (Romani Criss, Bucharest), Ethel Brooks (Rutgers University, New Brunswick, USA), Barbara Einhorn (University of Sussex, Brighton, England), Csilla Farkas (European Roma Rights Centre, Budapest, Hungary), Paloma Gay y Blasco (University of St Andrews, Scotland), Iulia Haşdeu (Certificat de Formation Continue Etudes Genre, Pont d'Arve, Genève, Switzerland), Tímea Junghaus (Roma Culture Initiative, Open Society Institute, Budapest), Marlene Kadar (York University, Toronto, Canada), Angéla Kóczé (Hungarian Academy of Sciences, and Polgar Foundation, Hungary), Éva Judit Kovács (Pécs University, Hungarian Academy of Sciences and Austrian Academy of Sciences), Csilla Könczei (Babeş-Bolyai University, Cluj, Romania), Isabela Mihalache (Roma Participation Program. Open Society Institute, Budapest), Ovidiu Pecican (Babeş-Bolyai University, Cluj), Frances Pine (Goldsmith College University of London, United Kingdom), Joanna Regulska (Rutgers University), Ann Snitow (New School University, New York), Michael Stewart (University College London, United Kingdom), Violetta Zentai (Center for Policy Studies, Central European University, Budapest, Hungary). Associated editors: Hajnalka Harbula, Crina Marina Morteanu, Raluca Maria Popa; Managing editors: Noémi Magyari, Larisa Poşircă; Cover design and copy-editing: Adina Surdu, Ferenc Sütő; English translation: Iuliu Kozák; Romani translation: Gheorghe Petru.

5. Project management

The project was carried on in a partnership between Roma Women's Association "For Our Children" (that assured its management), Foundation Desire, Association Parudimos, National Agency for Roma, Timisoara Mayor's Office, and Foundation Autonómia. Each partner organization was involved into several types of activities coordinated by one or two of them.

6. Information and publicity

This activity included the production and dissemination of several types of products (the journal, articles in the written press, radio broadcasting, television interviews), project related

reports, public debates, international conference, film, video-clips and the project's album. They aimed at promoting the project in different social milieus having in mind the various different interested audiences.

The project's film consists of three parts that present the work and the perspective of the partner organizations on the addressed issues, and introduces the public into the everyday life of several marginalized Roma communities from Cluj and Timisoara and into ways in which they claim their rights.

The International Conference "Romani Women for Equal Opportunities" attended by representatives of Romanian and international stakeholders was organized between the 30th of June and the 2nd of July 2011. On the one hand it aimed at promoting the results of the project, and on the other hand provided a space for interregional, transnational and interdisciplinary dialogue about the situation of Roma women in the contemporary society, and about Roma women's activism on the behalf of equal opportunities for all. The Conclusions of the conference were sent into the attention of the Romanian Government, Ministry of Labor, Family and Social Protection, National Agency for Roma, Sectorial Operational Program for Human Resources Development, DG Employment of the European Commission, European Commission – European Social Fund, and European Economic and Social Committee.

Four public debates, among them the one organized at the Romanian Parliament from Bucharest, aimed at creating a space for critical discussions on the possibilities and limits of the EU funded projects on employment, about the results and shortcomings of the Romanian policies for equal opportunities, and also about the needed improvements on these fields.

*

The Album reaffirms the key messages of the project "Equality through Difference. Roma Women's Access on the Labor Market" (Jiekhipen andar` i diferincia. O akceso le rromneango p`o foro la butiako): dignity (ortaimos), social justice (pakiaimos ande peste), decent work (sukar/ pakivali butyi), self-esteem (manusheski pakiv), and elimination of stereotypes (o ankalavimos le anglune-krisange). The management and implementation team expresses its gratitude towards all the funding agencies of the project, the European Social Fund, the Open Society Foundations "Roma Initiative" Program, and the Open Society Foundations' LGI Program "Making the Most of EU Funds for the Roma".

Răsfoind paginile albumului veți vedea că ceea ce a fost un proiect "ideal" şi "idealist" totodată, ca orice proiecție, s-a materializat prin contactul permanent cu oamenii, femeile şi tinerii romi din satele şi oraşele celor patru județe unde ne-am desfăşurat activitățile. Nu am vrut să vânturăm iluzii şi promisiuni. Am încercat să le insuflăm încredere în propriile forțe şi să-i ajutăm să depăşească momentele dificile ale crizei (*Letiția Mark*).

Experiența noastră trăită demonstrează că instituțiile publice centrale și locale au nevoie în continuare de sprijinul organizațiilor civice pentru ca *măsurile* şi *politicile token* să devină din virtualitate o realitate cotidiană (*Hajnalka Harbula*).

Proiectul „Egalitate prin diferență" este un model de promovare a incluziunii sociale prin șanse egale și respect, bazat pe solidaritate trans-etnică și capacitarea femeilor rome ca factor activ al schimbării sociale. Dincolo de serviciile pe care le-a oferit în vederea neutralizării efectelor excluziunii sociale, proiectul rămâne un act de civism în favoarea drepturilor fundamentale ale omului și împotriva rasismului, sexismului și nedreptății sociale (*Enikő Vincze*).

EGALITATE PRIN DIFERENȚĂ
ACCESUL FEMEILOR ROME
PE PIAȚA MUNCII

www.femrom.ro

Titlul proiectului: *Egalitate prin diferență. Accesul femeilor rome pe piața muncii*.
Editorul materialului: Asociația Femeilor Țigănci "Pentru Copiii Noştri" şi Fundația Desire
Data publicării: august 2011

"Conținutul acestui material nu reprezintă în mod obligatoriu poziția oficială a Uniunii Europene sau a Guvernului României".

ISBN 978-973-88933-5-1
9 789738 893351